КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетарии, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

№ 150 (4441).

15 ДЕКАБРЬ ШИНАРДИ, 1970 ШУ.

Мах 2 кап.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЛЕНИНСКИ ПАРТИ КЕРТЕ А ЙОЛАШ — КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Коммунистически парте кулгалца коммунизм хьалхьара новкъа гIолла бIубенна дода советски халкъ. Массийо а политически къахьегамех хьинар айденнача хьалашка бархIлагIа пхе шера план кхоачашъеш йоалл вай Даьхе. Мехка шерра яржай КПСС XXIV-ча съезда дакъа доттгIача тайпара накъаладахар духьа дерригача халкъо лелаю социалистически яхь. Болхлой класса, колхозни ахархой, советски интеллигенце нийсаш цхьана кхота а деш, ленински парте оарцагIдоах уж мохк экономически, социальни, духовни дегIаккхувларе керда декхараш кхоачашдара. Партеи халкъеи кхоллама гIулакхашта боккхача доархIаме а КПСС Центральни Комитета декабрьски Пленуми бархIазлагIа хержача СССР Лаккхехьарча Совета шоллагIча сесси решенеш.

Укх шера 7 декабре хиннача КПСС Центральни Комитета Пленумо йийцар Пленумо тIадиллараг1а СССР Министрий Совето СССР Лаккхехьарча Совет хьажийта дIачуена 1971 шера СССР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен планеи СССР Пачхьалкхен бюджетеи проекташ. КПСС ЦК Пленумо соцам баьб Советски Союза Коммунистически парте аргIан XXIV-гIа съезд 1971 шера 30 марта гулъе.

Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева даьча къамьлаца хьахьекхар пхе шера план кхоачашъелга Iалашдара, экономика, Iилма, культура, халкъа хьал-торо дIахо айра тIадерзадеь, парте леладу политически организаторски гIулакхаш.

Баьшка - йийкача итогашца накъадова советски халкъ КПСС XXIV-ча съезда. Толаме кхоачашдеш да парте XXIII-ча съездо хьалхашка оттадеь мохк экономически социальни дегIаахаре декхараш. Партеи дерригача вай халкъой дика болх баьб укх пятилетке, хIаьта политически къахьегамех хьинар къаьстта чIоагIа айдаьд карарча юбилейни ленински шера. Ишта ала йиш йолаш да из. Даьхен низ чIоагIбара юкъе доагIаш дола дакъа лаьцача Советски Союза ерригача республикех.

Вайна карагIдаьннарий шорали доккхали шаьрагIа хьахьоахара кхоачам ба уж вIаший нийсдеш цхьа масал доладича. Алхха цхьан 1970 шера шоаза хIама екхац яьнна дукхагIа йоаккхаргья промышленни продукци, гIом хьалехьа дIаяллача ерригача пятилеткашкарчул. ДIадахача пха шерара халкъа боахама керттера производственни фондаш дукхагIа хургья 1965 шу чакхдоалаш хиннача ерригача СССР керттерча производственни фондий боарамал. Дикка толамаш даьхад юртабоахама даькъе. Вай мехка лаьтта леладаре истори хьадоладелча дена цIаккха ца хиннача тайпара ялатеи боамбеи дахха хьувкъам кхебьаб 1970 шера. Толаме дегIаух советски Iилма, техника, культура, хIаьта къаьстта цуна тешал деш да «Луна-16», «Луна-17» яхача автоматически космически станцешта наь башха-дика наькъаш. Лакхбеннаб вай Даьхен оборонни низ. Цу цхьан ханна цIенхашта толамаш даьхад халкъа вахара боарам лакхбеча. ХьалхагIе а яьча пятилетка итогаша тешал ду, дIахо экономика дегIаккхуваьлгеи оборонни низ чIоагIбеялгеи къахьегамхой хьал-торо лакхьяра темп дикка сихъярца цхьана тардара чоалхенеча декхарах вай партиа халкъа дика доархIадаь хилара. Коммунисташи беррига советски наха XXIV-ча партийни съезда накъабола вай парте накъ нийса хилара чIоагIа доттийша а болаш, шоай декхар дикка кхоачаш а дeь. Дог тIоадаьнна да советски халкъ. Коммунисташа, парте боацараша, катирхоша къаллоаш парте накъ, тьехар да кхоаеш къахьег цун программа кхоачашъяра, парте хьалхашка оттадаь идеологически декхараш кхоачашдара.

КПСС, цун Центральни Комитета ленински накъ дерригача халкъо хьаллоацеш хилар къаьгга хьахьекхар 8—10 декабре хиннача СССР Лаккхехьарча Совета сессе. СССР Лаккхехьарча Совета сессе цIаькха а хьахьекхар вай Даьхен материальни духовни низ. Коммунистически партена гонахьа беррига къахьегамхой айхха кхотабенна хилар, дегаш урауттадеш йола парте программа кхоачашъелга вIаштIехьдаккха гIерташ советски нах хилар. Халкъа вакалаша даьча къамьлаша, сессе документаша дог теша я деш хьахьокх коммунизма материально - техническа база хьалъеш боахкача советски наха шерра боаржабаь кхолламаш деш бола къахьегам.

Хоаш ма дарра, КПСС ЦК Пленума решенеца къоабел а цьй йоаггIача тайпара СССР Лаккхехьарча Совета сессе чIоагI а чьй 1971 шера СССР Халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен плани СССР Пачхьалкхен бюджети.

ХIана 1971—1975 шерашта оттаеш латтача ийслагIча пхе шера плана керттера дакъа да 1971 шерара СССР халкъа боахама план. ХьатIадоагIача 1971 шера плана керттера декхараш да общественни производства эффективность лакхъяр, КПСС ЦК июльски (1970 ш.). Пленума решенешка хьежжа юрта боахама материально - техническа база дIахо чIоагIъяр. Iилма - техническа прогресс сихъяр, управлени организаци тоаярех цу дарле тIа халкъа боахама дерригa доакъош дIадахара лакха темпаш а советски халкъа хьал-торо лакхъелга а Iалашдар.

ПланагIа лаьрхIад 1971 шера СССР промышленни производства боарам 6,9 процент, юртбоахама производства боарам 3,5 процент лакхбе. Мехка къамаи доход 6,1 процент дукхагIа хургья, 4,7 процент дукхагIа хургья реальни доходаш бахача наьха кIара сага сих лаьрхIача. Капитальни гIирсаш тьалдара боарам 7,2 процент лакхлургба. Дикка дукхагIа хургда халкъа образовани, Iилма, унахцIено лораелга, культура дегIаккхувларга пачхьалкхено дIадоттийта ахча. ПланагIа дIахо айе лерхI ерригача союзни республикий экономикий культурей. Цуна цхьана шердеш да СССР арахьара экономически бувзамаш. Эггара хьалха, социализма мехкашца вежарашка цхьана леладу гIулакхаш чIоагIдара даькъе. Мехка арахьара торговый оборот дукха совгIат - эшашагIа йоаций 7 процент лакхлургья.

1971 шера СССР Пачхьалкхен бюджето Iалашду халкъа боахама плана тIа оттаеьча ерригача мероприятешта финансировани эгга, хIаьта из хургья доходашта 160,9 миллиард сом и расходашта 160,7 миллиард сом. 1971 шера бюджет боахамии культурии кьаршача гIирсий бюджет я.

КПСС ЦК Пленуме белгал ма даххаре, 1971 шера СССР халкъа боахама планов бюджетон хьахьокх эшшача боарамс къамаи доход лакхъелга, халкъа боахама дерригa доакъош планагIа дегIаухилга, советски халкъа хьал-торо дIахо айелга Iалашдергдолаш йола оптимальни решенеш яра тIаберзабаь Коммунистически парте, КПСС ЦК, Советски правительства никъ. БIарча хьанийцача ерригa промышленность ухачул сихагIча темпашта дегIаухаргда техническа прогресс кулийташи халкъа боахама эффективность лакхъеши дола цун доакъош. Эггара хьалхарча аргIакна царех я хIанз къаьстта доккхий декхараш тIадожадаь йола Iаьржен сийрда бесаш долеи металлурги, мехкдаьтта, кIора, химически, электротехническа промышленность, машиностроени, электроэнергетика. Ахча дукхагIа дIадоххийт машинаькъен автомобильни транспорт дегIайоалаярга.

Парте чIоагIа уйла тIайохийт юрта боахама дерригa доакъош айдарен дегIадоаладарен. Парте наккхоахача наькъага хьежжа юртабоахамга, хIаьта ниттa цуна дувзадекна долча промышленноста доакъошка а дIахо дукхагIа дIаяхийта лерхI капиталовложенеш, къаьстта а цун материально - техническа база чIоагIъярга, цуна мелиораци химизаци ярга.

КПСС Центральни Комитете боккха доархIам бу капитальни вложеней боарамахи царех пайда эцарахи долча деша. 1971 шера капитальни вложеней боарам дикка лакх а беш белгалдоаккх хьалхаь даланза долча гIирсий боарам лохбанзек производственни мощносташ сихагIа хьальяь яханзен ярг ца хилар. ДагадоххарагIа хьача, мощносташ гIоьал дукха а укх шера декабрь беттел 1971 шерен хьалхаь яха езаш. Цу долчача хIамашта эггара цIенхаштагIча тайпара уйла тIаяхийтаязен оттаь плайк кхоачашъяр духьа тIагIертта къовсам лоаттабанзен баргбаш.

1971 шера планага хьожача хана КПСС ЦК-еи правительстваи теркалбаьб социальни дакъе лакхбаь прогресса боарама дIахорча пятилетке белгалъе езаш йола социальни мероприятеш кхоачашъяра декхараши. Деш дола къамьл къахьегамхой алапи, дIахо лакхдарех, пенсиони Iалашдах, унахцIено лораелга, образовани, Iилма, культура дегIаккхувларах, городе саьна, ниттa юрта а чуIе цIеной хьалдарах ха.

ЦIенха а лаьгI ца йолийтам уйла тIайохийт парте социально дегIаахаре дешашта. Цо хьалхе лелаю йовзаш йолча, социализма производительни низаш дегIаахаре коммунизма материально - техническа база хьалъяра новкъа гIолла дIахьалхашкаьха ахарлен хьежжа халкъа вахара боарам хаддаза лакхбелга объективни экономически даьза доргдоацар да яхача марксистско - ленински теоре положенеш. Халкъа хьал-торо дIадо лакхъелга, Советски Союза дукхача къахьегамхой образовани, культура, профессиональни кийчо лакхъелга Iалашде парна эшача материальни духовни хIаманаше уж тIачIа дукхагIа Iалашбе гIерт парти. Цу гIулакхо карорча пятилетке духьа хIамаш даьа партеи пачхьалкхеи. Вай общество дегIаахарга хьежжа лакхлургья из декхар кхоачашдара масштабаш, дIахо хьы а чIоагIагIа шийн уйла елга дIа а деш. Кхетадеш да из кхоачашделга мехка экономика дегIаккхувларца, накопление масштабаш вокха дувзадена хилар. КПСС ЦК Пленуме белгаIдаьхаллийга, кхачаи, химически промышленность, юрта боахам дегIаккхувларе темпаш чIоагIъялла яр ца хилар, хIана дьайча уж айдар керттерча доархIаме хургда беча наха дIалехараш кхоачашдара нар хьал-торо лакхъяра. Базана наьха доходаш лакхъяро чIоагIъбаьб халкъо дукхагIа леладу товараш хьаьара проблема доархIам. Халкъа боахама плана проект оттаеча дена КПСС ЦК-еи СССР Министрий Советеи къаьстта уйла гIаяхийтай халкъо леладу товараш дукхагIа хьедара, цу давкъера кхоачамбецараш дIадахара.

КПСС Центральни Комитета Пленумеи СССР Лаккхехьарча Совета сессеи тIаийца решенеш ерригача партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, кхыча общественни организацей чIоагIагIа йола программа, хIара къахьегача коллектива, хIара советски сага кхоллачий программа я. Партийни организацейи, министерствайи ведомствайи, ерригача вай партийно-боахама кадрай декхар сенах латт лаьча, из латтхалийа айденнача политически къахьегамен хьинара керте оттарех а КПСС ЦК Пленумеи СССР Лаккхехьарча Совета сессеи решенеи дарда тIа наха юкъе шерра политически идеологически болх боаржабарах а 1971 шера халкъа боахама плана доархIам масса оагIорахьара дIабовзийтанза баргбаь, вай мехка экономика дегIаахувлара, вай къамаи доход лакхъяра, халкъа дукхагIа леладу товараши кхачаи продукташи дукхагIа хьаяра из керда горсаш хьаьллаш, чуIе, цIеноаш, больницаш, школаш, культурни учрежденеш дукхагIа хьалъе йиш хулийташ, цуна халкъа вахара боарам дIахо лакхбара керда торонаш дьаеллаш хилар хьа а хьоакхаш. Цу хьакъехьа дувнар доархIаме да хIанз чакхьоалача партийни собранешкеи конференцешкеи меттел, ниттa болхлой, колхозхой, гIулакхерча вахьа ерригача собранешка а.

ХIара коллективе декхараш дувцилга хьада, къахьегама оcаарле дIахо лакхъяра, экономе режим чIоагIъяра, пачхьалкхен, къахьегама дисциплина чIоагIъяра тIадерзадаь хьал деза. Коммунисташ, беррига къахьегамхой парте хьалхкхебу кхоачамбоацарашца машар хургбоацача, хьалхашка латта халонаш тIагIертта дIаяхха лаьрхIа хургболча уйлаяца. Вай парте цу тьакъехьа гIучахьеи кIенача дег тIарен дIадуш халкъага. Хоиш да, вай экономически политика овлангара дешаш дувцаш хиннача КПСС ЦК декабрьски (1969 ш.) Пленуме боахамен кхычеа организацей балха тIарча кхоачамбоацарашта критика яьга. ЧIоагIа найдаа критика яр из КПСС ЦК-ас партийни советски организацеш, боахама кадраш, беррига къахьегамхой оарцагIбаьхаб 1970 шера план кхоачашъяр духьа къовсам лоаттабара, кIаьта из бехьаи долаш Iалашдаьд пхе шера план бIарча кхоачашъелга.

Цу шерашка Iоаьча наха юкъе баьча политически организаторски балха опыта дерригача горзеда оарцагIйоала езаш а партийни организацеш, парте XXIV-ча съезда сийна керда, доккхагIа дола социалистически декхараш шоашта тIаийдеча дукхача коллективаш — заводий, фабриккий, колхозий, совхозий, бIарччача районий, городий, областий башха-дика гIулакхаш чIоагIа хьал а лоацаш. Партийни, профсоюзни организацеш декхарийла а шоашта тIаийца декхараш кхоачашдара болхлошта, колхозхошта, совхозий болхлошта, Iилмаи учрежденей коллективашта новкъоста дара долла хIама де.

КПСС ЦК Пленуме белгалдаьхар укх шере план толаме кхоачашъяр доархIаме хилар, хIана дьайча цо йиш хулийтарга хьатIадоагIа шу дIадолалуш хилазза яргIоана накопленеш вIашагIтоха. Нагахьа санна предприятей, колхозий, совхозий ерригача коллективаш шоашта тIаийца декхараш кхоачашдой, из бизза тешам хургба хьатIадоагIача шера хьалхарча квартала план а ниттa тIехкхоачашъергхилара. ХIаьта цо а шийн аргIанна тешам лургба кердача пятилетка хьалхарча шера ерригa план толаме кхоачашъяра.

Коммунизм хьалхеча тIа-тIа дукхагIе толамаш а доахаш, шоай къахьегамца Даьхен низ чIоагIберий, халкъа вахар тоадерий хьалхарча мугIарашка хинаб, ба а ба, хург а ба коммунисташ. Уж ба социалистически яхьа хьалха латтараш, хьамсарча парте съезда баха йоаггIача тайпара къахьегама кердача толамашца накъабахар духьа лоаттабеча къовсама инициатораш. ХIанз партийни организацешка хулча отчеташи хоржамашеи вIаьхха а къаьгга хьахьокх вай парте низ чIоагIала, цуй мугIарий йоахалоаца цьоагIош кхотадалара, дIахо а советски халкъа керте а этте коммунизмага боладча новкъа гIолла чIоагIен доарзагIа ца йолалуш эха из кийча хилар.

Шеко яц, партийни организацеша организаторски партийно - политически балха боарам кхы а лакхагIа айбергалларазе керда пятилетка толаме дIайоладарна дувзадена дола доархIаме декхараш кхоачашдеага Iалашдергхиларахи. Пленуме хьахкхайкадир, вай парте ерригача отрядаш, ерригача союзни автономни республикеша, областаша, крайша керда толамаш доахаргдолга, уж ерригаш а XXIV-ча съездага лерача хьокхамашца кхоачаргйолгех дог тейша хилар.

Вай мехка коммунизм хьалхьара декхараш болхлой класса, дерригача дунен тIарча къахьегамхой хьалхашкара шоай интернациональни декхар кхоачашдар санна довзаI советски коммунисташа, дерригача вай халкъо. ДIахо йодача дена хIанз ше ниллами оттаеш йолча хана, КПСС, хьалхагIа а санна, организационни юкъа гIерт уж вай юкъарча интернациональни декхарашца.

«Машаре социализми бахьан долаш агрессе низаштеи халкъашта тIолаттача Iазапеи духьала лоаттабеча къовсама ленински принципашца белгалбоаккха дуне халкъашта юкъерча гIулакхий даькъе Коммунистически партеи Советски пачхьалкхеи бен бола беррига болх, — аьнна нов. Л. И. Брежнева Ереване хиннача торжественни заседане ше къамьл деш. — Вай долла хIама ду дунен дегIаахара лелама еш йола влияни тIа-тIа дукхагIа чIоагIъеш йола дунен социализма система, вай замелехьара хоадйбол лаш бола низ кхы а дукхагIа чIоагIбара.

Вой ленински партеи вой социалистически Даьхенаи доккха а деш вай бIубенна ах, вай мехка экономически оборонни низах ког гIортолга ен йола Советски Союза арахьара политика, — из вай мехка коммунизм хьалъяра, социализма дерригa мехкаш толаме дегIаахара лаьтув болаш дола хьалаш Iалашдеш, дерригача дунен тIарча машарен прогрессен гIулакха новкъостал деш бола боккха низ ба». Вай Даьхен къахьегамхоша чIоаггIа гIьаза хиина тIаийцар КПСС ЦК декабрьски Пленумеи СССР Лаккхехьарча Совета шоллагIча сессеи решенеш. Мехка масс наIнгера хоииаш ух КПСС XXIV-ча съезда гаргакхоачаш Даьхе кердача толамашца гIайгIа гIертача болхлой, ахархой, интеллигенце социалистически яхь, творчески къахьегама инициатива тIа-тIа шерагIа яржаш хиларах, хьинар айлуш хиларах.

Шин пятилетка доаккхе тIа къаьстта шьра бIаргагу вай мехка Советски Союза Коммунистически парте кулгалца халкъо кхолламе къахьегар бахьан долаш ях кIоарга экономически, культурни, социальни эргалонаш. Хьамсарча ленински партена гонахьа айхха кхотадена долча советски халкъо хьинар айхаь къахьег вай сийлахь - боккхача Даьхен низ кхы а дукхагIа чIоагIбалийтар, халкъий машарен кхерамзаленн, демократе а социальни прогресса а чIоагIале из хиларах тарра дунен халкъашта юкъера цун авторитет лакхьлийтар духьа.

(12 декабрера «Правда»).

КПСС ЦК-аи СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС ЦК-а Политбюрои СССР Министрий Советеи хьежай 1970 шера 2 декабре Берлине хиннача Варшавски Договора юкъе дакъа доацача пачхьалкхений Политически консультативни комитета совещание итогий хьакъехьа Советски Союза делегаце баьча хоама.

КПСС ЦК Политбюроси СССР Министрий Советои хьахкхайкаду ПКК совещание тIаийцача решенеша Европера политически хьал тоадара эффективни новкъостал дергдолгах шоаш чIоагIа дог тейша хилар. Юххера а дунен шоллагIа тIом чакхбоалаши тIом чакхбаьнначул тIехьагIа дегIаухани хьахиишача политически территориальни реальностий дарда тIа европейски континенте кхерамзале чIоагIъярах цхьана леладу дикача доаладой гIулакхаш дегIаккхувларан тIаерзаяь а ПКК совещание решенеш. Варшавски Договора юкъе дакъа доацача пачхьалкхений предложенеш чакхъяхарах машар чIоагIбара гIулакха юкъе доккха дакъа лацар а цуна цхьана дерригача европейски халкъий боккха голем балар а хургда.

КПСС ЦК Политбюрои СССР Министрий Советеи чIоагIа дог тейша я къовсам лоаттабеш долча Индокитая, Гаргарча Малхбоален, африкански мехкий халкъашцара, берлински совещание документашка къаьгга хьахьекха социалистически мехкий интернациональни солидарность империализма агрессивни политикана духьала лоаттабеча къовсаме халкъаш кхотадергдола тешаме дика фактор дIахо а хургхиларах.

Дунен халкъашта юкъера духхьа дешаш дувцача хана Варшавски Договора мехкаш цхьан бертаца цхьанен хиларо, гIулакхаш дIахо а халкъий машарен кхерамзаленн духьа вIашин хага а дувлаш цхьаин чакхдала лаьрхIа уж хилара тешаме предпосылкаш хулийтаргья социалистически мехкаша машар безаш лелаеча арахьарча политика керда толамаш лахара. КПСС ЦК Политбюроси СССР Министрий Советои шоаш ма дарра къоабалдаьд Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхьалкхений Политически консультативни комитета совещание Советски Союза делегаце чакхдаьха гIулакхаш.

ХОРЖАМАШ ДИКА ЧАКХДАЬННАД

Старопромысловски района № 13 йолча хоржамий участке массанел хьалха кхаж тессар персональни пенсионерка Базоркина СаIадпий Жайната.

СУРТА ТIА: Ж. Базоркина.

С. ХАКИЕВА сурт.

Сихха кхаж тесса боьлар

Ши эзар гарга сага кхаж тессар самардийнахь Наьсарерча № 1 йолча школе хиннача № 4 йолча хоржама участке. Наьсара района халкъа судехоала Л. И. Феногенова хоржаш бар уж.

Хоржама комиссе председатела мельзавода директора Ужахов Беслана дерттIа кийчо ярах Iуйрийна ялх сахьат даьча гIоне делкъийна ши сахьат даьлале цуи участке кхаж ца тоссаш цхьаккха саг висанзар. ХIаьта агитпункт ше гойтара агитацеца хоза кийчьъяр. Харжаркошта лаьрхIе шорта керда газеташ, журналаш, столаш тIара ловзараш дар.

Ишта хьалхе а дика кийчо ян хиларах хаиккахьа чекхдаьлар хоржамаш района кхыча юрташка Бурпкiана, ТIой-Юрта.

Ш. СУЛТАНОВ.

ЦХЬА БАРТ БОЛАШ

Самардийнахь Шаьлп няйсаенначоа Iалаьнате духха адем бIаргагургдар районни культура цIен дьалхашка. Халкъа судахой хоржаш бар района къахьегамхой.

Шаьларча культура ЦIагIа нила № 30 йола хоржама участок района хоржама участкашта юкъе йиккагIчарех яр. Ши эзар гарга саг хилар укхаза кхаж тоссаш. Цкъаболкъда хоржамашта хьалхе а дика кийчо яь хиларах делкъал тIехьагIа сахьат доаллаш беррига а кхаж тесса баьлар.

Хьалхарчарца кхаж тессар пенсионераша Можаев Хьасана, Чинтов Хьамира, ниттa кхыбараша.

Ишта дика вIаштIехьдаьха чакхдаьлар халкъа судахой хоржамаш района кхыча юрташка а. Белгалъе йоагIа шоай болх дийнахь 12 сахьат далале чакхбаьккха Майртупера, Аргунера, Гермянчуьера хоржама участкаш.

С. АРСАМАКОВ.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-а ГIОЛЛА РСФСР РАЙОНИИ (ГОРОДСКОЙ) ХАЛКЪА СУДАШКА ХАЛКЪА СУДАХОЙ ХОРЖАШ ДАЬЧА ХОРЖАМИЙ РЕЗУЛЬТАТЕХ БАЬ

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума хоам

1970 шера 13 декабре РСФСР районии (городской) халкъа судашка халкъа судахой хоржаш хоржамаш хилар Нохч-ГIалгIай АССР территоре тIа.

Халкъа судахой хоржаш хиначa хоржамий результатех долча Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумега хьачудениача къахьегамхой депутатий районии городской Советий исполнительни комитетий протоколей РСФСР районии (городской) халкъа судашка судахой хоржаш Нохч - ГIалгIай АССР территоре тIа хиначa хоржамашка кхаж тоссача дакъа лаьцад беррагача харжархоех 99,99 процент болчар.

Халкъа судахоала болча кандидаташта тIехьа кхаж тессаб цига дакъа лаьцача беррагача харжархоех 99,41 процент бараша, хIаьта духьала — 0,50 процент болчар.

Ерригача общественни организацеша, къахьегамхой общественаша, граждений юкъарча собранеша халкъа судахоала харжа белгалбаьча а къахьегамхой депутатий районии городской Советий исполнительни комитеташ регистраци яьча а кандидаташта тIехьа кхаж тессаб дукха дукхагIболча наха.

Нохч - ГIалгIай АССР-а хоржаш 33 судахо. Царех 6 кхалсаг я, вешта 27,3 процент, 32 саг КПСС член а членалла кандидат а ва, е 97 процент, хьалха судахо хилийза хиннав 1 саг, е 3 процент.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиум.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Мехка юрта боахам дIахо дегIабоалабара йоккха программа тIаийцача вай парте Центральни Комитета июльски Пленумо кхы тIа а айдир советски ахархой, цу даькъе «Победа» колхоза къахьегамхой а творчески хьинар.

Тха партийни организаце, хIара коммунисто колхозхошта юкъе шерра дIайовзийтар ЦК Пленума решенеш, цар низаш оарцагIдаьхар планаш а. Владимир Ильич Ленин ваь бIаь шу дизара юбилея сийна тIаийца цар социалистически декхараш а ханал хьалха кхоачашдара. Колхозия пятилетка юртбоахама продукци дерригa тайпаш дахарах пачхьалкхенга доахараи ханал хьалха кхоачашъяра.

Цу лоацача юкъагIа доккха беркат даьннад наха юкъе баьча балхах. Эггара хьалха, колхоза чIоагIбеннаб коммунистически къахьегама тIехьара болам. Сийлахь - боккхача Октябра 53 шу дуза да хьатIакхоачаш коммунистически къахьегама ударник яха сийлахь цIи еннай 84 колхозхочоа. ХIанз кхоане тоххарий мугIарашта юкъе ва 386 саг, царна коммунисташ а: В. Ермоленко, А. Черкасов, Т. Петанова, И. Харик, А. Полосинна, Н. Морозова, кхыбараш.

Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи еннай кхаь коллективана: механически мастерскоена, центральни столовена, детсада. ХIанз на сий дола цIи лелаш 14 звенос, бригада, хьайбаш леладеча ферма. Цига хьинар да кхоаеш къахьегаш ва 154 саг, хIаьта массехаьа а хьалха латтараш коммунисташ ба. Шоашера хьокхам а гойташ наьха дегаш урауттаду цар вай башха-дика Даьхе тоаяра, коммунизм котъяккхар духьа къахьегаме толамаш дахара.

Къаьстта чIоагIа яржай социалистически яхь аргIанарча ленински парте XXIV-ча съезда кийчо ярна дувзадена. Аьнча кхоачам ба, коммунисташ керте латтача колхоза къахьегамхоша, парте ЦК июльски Пленума решенеш кхоачаш а еш, хаоттам дика хиннабоацачехьа а, укх шере хьувкъам эсала ца кхебеь хилар: хIара гектара тIара гураьха дувча кIин 26,6 центнер, мукха — 26,3, кена — 27,2, гороха — 18,9 центнер. Цо боахама йиш хилийтар пачхьалкхенга ца бола-гаш а дул тIехьагIа танараш а доккхара план-заказ районе эггара хьалха кхоачашъе.

Парте XXIV-ча съезда накъабоахача тха колхоза къахьегамхоша укх пятилетке Даьхен амбарашка чутессей толашагIа долча злата 204670 центнер, е пхе шера планагIа лаьрхIачул 59672 центнер дукхагIа.

Юрта боахама болхлой Ерригсоюзни да тIаккоачаш колхозо Даьхенна рапорт делар шоай пятилетка ганараш, баьцадаараш, сом, хонсаш, коартолаш, дулх, фуаш, шура, тха даккхараи пачхьалкхенга из доахараи план ханал хьалха кхоачашъярах. Доккха да цу даькъе коммунисташта, комсомольцашта, тха колхоза коммунистически къахьегама ударникашта карагIдаьнна хIамаш.

Коммунисташа, керттерча специалисташа йоаххо яр бахьан долаш тха боахаме шерра юкъейоалаяьй юртбоахама производства толашагIа йола методаш, шоллагIен ца бола ялаташ чуйнцачен дIаяра ххьйола культураш, ялаташ дIаделе хьалхагIа лаьтта дика тоаду, вропашной культурашта культиваци ю, органически минеральни удобренеш тесс, гербицидаш етт гураьха йийнача культурашта маккаш доах, подкормка ю, групповой методагIа чуйаду ца бола ялаташ, ганараш, силос, колхозни лаьттанна механизировании обработка еча юкъейоаланяьй звеньевой система.

Коммунистий кулгалца дика дIашийна хьенинаa гураьха дув илагаш, кердача пятилетка хьалхарча шера хьувкъама чIоагIа лард еллай, бIаьстан юкъе дIадуврголча дерригa лаьтта эйб аьха мийнай. Лаьтташ беркат совдаккхара, лаьтта дикагIа тоадара накъаца ерригача юртбоахама культурай хьувкъам дIахо лакхбергболаш дола гIулакх чIоагIа каралаьцад тха коммунисташа Калинниев Ивана, Ермоленко Ивана, Надейкина Якова, тракторно - полеводческа бригадай бригадираша Золин Александра, Жидков Виктора.

ГIалаугаш ца тха баьцадаараш леладерий толамаш. Масала, коммунист Бубликова Екатерина керте латтача бригада баьцадаараш кхедара шера план 125,7 процент кхоачашъяьй, хIаьта уж пачхьалкхента доккхара план — 138,5 процент. Къахьегамера хьоххамаш лакха хиларах бригада коллектив районии сийлен Доске тIа яьккхай.

Дика къахьийгад хьаккий - товарни ферма коммунистически къахьегама коллектив. Шера хьаккий дулх даккхара план хIанзале а 103 процент кхоачашъяьй, пачхьалкхенга дулх доахара план — 113,3 процент, хурскаш яйтара план — 112,7 процент. Цу даькъе доккхий хIамаш карагIдаьннад ферма болхлошта Локтев Павела, Подоскина Афанасея, Морозова Никайна, кхычарна. Цу коллективо сийна колхозе хьэатьегIай къахьегама дезела ЦIе байрах.

Чуоттадаь доехаи дорстадара дика толамаш даьхад дикагIа болча хьайбаш леладераша коммуниста Хачукаев Абуязита, цун вошас Сайхану, Оздоев Iумара Тухаиен. Сийлахь - боккхача Октябра 53 шу дузаш дикагIа болча хьайбаш леладерашта, социалистически яхьа отличникашта Хачукаев Сайхану, Исханов Сайдалена, Оздоев Тухана, Висатов Дукана, Оздоев ИбрахIима, Аборова Кисане коммунистически къахьегама ударника цIи еннай. Цу даькъе дукха хIама карагIдаьккхад коммуниста Гущин Ивана.

№ 1 йолча шурий - товарни ферма хьайбаш леладерашта юкъе боккхен беркатен болх бу коммунисташа: ферма заведующа Синчинов Алексея, зоотехника Кличина Нинелль, техника-осеменатора Лушников Николая. Укхаза ханал хьалха кхоачашьяьй шура ккхаре шере план. Шура дукхагIа яхара шере шоаш тIаийца доккхагIдола социалистически декхараш кхоачаш а даь, хIанз 1971 шера чотах къахьегаш ба дикагIа йола доярка Цуберо Марина, Дугаева Любова, Вартанин Валентина, Гордиенко Таисия, дукха кхыбараш.

Юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка доккхий декхараш оттадаьд вай парте ЦК июльски Пленумо. Колхоза партийни организаце, хIара коммунисто шоай де йиш йолаш мел йола хIама ду уж декхараш денгара денга толаме кхоачашдара, XXIV-гIа съезд хьаелла ди тIаккхоачаш къахьегама дика совгIаташ кийчдара.

Н. МОИСЕЕВ,
Сунженски района «Победа» яхача колхоза парткома секретарь.

РАЙОНА ЭКОНОМИКА ЛАКХЪЯРГА БОДА НИКЪ

КПСС МАЛГІАБИКА ГОРОДСКОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ

Укх деношкя хилар МалгІабнка городской партийни организаце XXIII конференци. Цига отчетни доклад йир КПСС МалгІабика горкома хьалхарча секретара Д. П. Санькос.

— Экономика дегІайоалдара а советски наькa вахара кьал тоадарі а Іалаьмате беркате хиначa парте XXIII съезден пул тІехьагІарча КПСС ЦК Пленумийн решенеш бахьан эттача кердача хьадашка баьб болх городской партийни организаце отчетни юкъагІа, — йоах ше доклад е волалуш КПСС МалгІабика горкома хьалхарча секретара Д. П. Санькос.

Промышленноста, транспорта, гІишлошъеча пхе шера баьца балха итогаш еш докладчико белгалдешнхар города а района а къахьегамхошна дикъ шерея 11 беттел план хаьал кьалха кхоачашъь хилар. Промышленни продукцена реализаци яра план 106,9 процент кхоачашъяь. Планал совгІа реализаци яь продукци 2720 эзар сома мах a. Р.

— Іалаьмате доккхий толамаш дахьад вай мехкдаьттахоша, — йоах докладчика дІахо. — Мехкдаьтта даккхара пхе шера план 1970 шера 12 декабре кхоачаш a ең, пятилеткаx дала лаьрхІа хиначул совгІа 859 эзар тонн мехкдаьтта деннад вар Даьхена.

Массанел а доккхагІа дакъа лаьцад пятилетка хаьал хьалха кхоачашъеча мехкдаьтта доакхха мастераш коммунисташ М. В. Торий, Х. Г. Ноздзе, Д. П. Бычков, Н. В. Шмелев, И. И. Заруднев, А. Г. Трегубов мерте латтача бригадаша.

ДІахо докладчика дувц отчетни юкъагІа гІишлошъеча организацей болх тоабара парте горкомо дальче гІулакхех. Боахама a техническа a кулгалдеча кадраша чІоагІьаьй парех цхьяраш. Пхе шера эксплуатаце дІаденнад 19620 кв. метр йола нах чубаха цІенош, массеш культурно - бытовой объект.

Бурув деттареша пхе шера эксплуатаце дІаеннад 36 скважина, бурув тохара план толамца кхоачашъю цу коллектива коммунистий Г. Г. Панхадзе, И. А. Атарщикова, Х. А. Хамурзиева бригадаша. Цар опыто хьакьокх аварийоацаш болх бе a проектни кІоаргалга кхоачаш бурув тоха a йиш хилар.

— Цхьадоля толамаш дадарах кхоачам бе йиш яц партийни организаце, — йоах докладчико. — Промышленноста, гІишлошъерий, транспорта балхана дукха кхоачамбоацараш, пайда ца эцаш ресерваш, къоастадаьхаз дешаш да.

Дукхьал укх пятилеткаx 21 миллион сом мах боля 3 млр. куб. метр совгІа газ йоагаьй факелашка. Ерригача хьайоагІача газах пятилеткаx пайда ийцар 53,2 процент мара яц.

Категорешка дилаче кхоачашъ, яц мехкдаьтта запасаш алсамъяхара план. Бурувдеттача аварешш ю, ва бахьан долаш ца толаш дица бурув 4828 метр да.

Бурув тохара сухала план кхоачашъяц, болх бу пах дукха хумалу. Балха хаьаx 55 процент мара пайда эцац бурув деттача.

Эсала бу болх МалгІабикерча кирпича еча заводох «Ачалкх» яха минеральни хий доакхача заводох. 186 эзар сома мах да пятилеткаx цар тІадиса декхар.

Дукха цІенхашттара кхоачамбоацараш да гІишлошъеча. Во латт цига къахьегам вІаштІехьбоаккхилга, къахьегама дисциплина, хаинахьа хьалхаь яхац гІишлош.

Кердача пятилеткаx парте городской комитета, партийни организацешта, боахамий кулгалхошта хьалдашка латтача бехктокхамерча декхарех дувц докладчико.

— Лакхача рубежашка кхача безаш ба бурувдеттараш, мехкдаьтта доакххараш, газ чакхйоаккхараш, транспортникаш, гІишлошъераш, промышленноста дерригача доакъой болхлой, — йоах цо. — Кердача пятилеткаx цхьайкха а тІехьаэцаш предприяти хургйоаваш вІаштІехьбаккха беза болх.

1971 — 1975 шерашка 65,5 млн. тоннага кхоачаш алсамъяха еза бурувдеттараша мехкдаьтта ваносаш, цу дакъе 1971 шера 8 млн. тонна йолаш.

5—6 километрага кхоачаш кІоарта тохаме скважинаш яхара технологи. Іомае a 1971 шера 25000 метр бурув тоха a деза.

Мехкдаьттен газ даккхара стебилизаци е еза, хаьал хьалха кхоачашъе еза пятилетка.

Газ чакхьаккхарен мехкдаьтта кийчдарен даьгъе Вознесенски газ чакхйоаккхача завода коллективо Іалашде деза дийнахьа буси чакхдаккха дІачуэцаш доля мехкдаьтта — 14 эзар тоннаген газ — 6 млн. куб. метраген дІакхоачаенга.

ГІишлошъераше Іалашде деза капиталовложенех пайда эцилгеи ерригa планцеи объекташ эксплуатаце кІалулгеи. Тоабе беза транспорта болх.

Бедалах, электроэнергех, материалех кхомбеш пайда эцаре кІаxо бахьа беза КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК ПІсьмого хьежжа предложенеш гульяра болх.

Укх пятилетке района юрта боахам дегІабоалабеча хиниа хувцамаш дувцаш вов. Санькос йоах:

— 1961 — 1965 шерашца нийсдича юкъера лаьрхІача шера чудахьа ялат 18 процент дукхагІа да. Ялата кульгурай юкъера кьуръям пхьи гектара тІара 16,8 центнер бе, хІаьта укх шерара ялата хьувкьям — 19 центнерга дІакхоач.

Цхьабакьда, парте горкомо a колхозей совхозийн партийни организацеша a де йиш мел яр даьдац плани тІайиа социалистически декхараш кхоачашдара коммунисташ, колхозхой, совхозий болхлой оарцагІбахара.

Кхоачашъьян района ялат, гаьуаргаш, баьцадааранш, шекара свекла чуара a кийчъяра a план. Лоха a района боахамашка лаьтта деладара культура, юрта боахама культураш та эенаш деча хІаманца лертгІа къовсам лоаттабаш. Эсала пайда эц удобренеех, хиш дехкиеча лаьттаех. Ялат чудара a доккхара a пхе шера план района кхоачаш ца яра къьстта бехке a «Ингушский» совхоз. Пхе шера по чу ца дахьаш дица ялат 19000 тонн я, хІаьта нуида тІадица паччахьалкхен декхар — 7000 тонн.

Паччахьалкхенга хьайбай продукци йоахара план тІехкхоачашъяьй районо. Иштта кхоачашъяьй 1970 шера йола шура, фуаш. тха доххара пхе шера план a кхоачашъергъа дулх доххара план a.

Дайбад дерриса хьайбаш. 1969 шерачул 125 килограми дукхагІа a укх шера хІара Іаттатара йоалий шера.

Уж толамаш дахьаз «Кавказ» колхозо вокххагІвола жа Іу Бахмадов Мады, «Алханчуртский» совхоза хьакхарч лелаю Федотова Екатерина, «Ингушский» совхоза Іаьсий леладу Узиева Бучи, цу совхоза доярка Кертоева Аня, дуккха кхьбараш сиина болча хьалхалаттараша, беррингача хьайбаш леладераша шоай ираа хо беш къахьегарах.

Цхьабакъда хьайбаш леладеча цІенхаштара кхоачамбоацараш a да. Кхоачашъьян района дулх, шура, тха даккхара планаш. Лоха я хьайбай продуктивность.

Докладчика белгалдаьккх уж кхоачамбоацараш дІадахара де дезараш.

— КПСС горкомо, колхоза a совхозий a партком**а**ша тоаде деза, — йоах цо, — кадраш хьахаржара, дІанийсьяра, царна кхетам балара гІулакх, дакха йоакхо е еза боахама ерригa эшаьнаш политически кийчбенна, лакха квалификаци йолаш болча болхлоша Іалашъяра. Шерра кулгалдеча бахкаш тІа хьежабе беза практически балха тІа цхаш хІама делаэургдолаш болга хьаьжедка колхозхой, совхозий болхлой, специалисташ, къьстта хатирхойн кхалахаха.

Кердача пятилетка хьалхарча шера дикка лакхъе еза лаьтта a хьайбаш a деладара культура. Шерра - шера 40 — 45 эзар тонн ялат чуда, 11,475 тонн яа паччахьалкхенга доахка, баьцадаараш дукхагІа чуда — шитта да кердача пятилетке вайна хьалхашка латта декхараш. Уж кхоачашдудурда 1971 шу вай хІаинзе a дика кхоачо a яь чакхдоакхе.

Кхетамца вІаштІехьдаккха деза хьайбаш Іангара дахара гІулакх, бокъонца пайда эца беза доакъарех, вІаштІехьдаккха деза хьайбашта барда, жом, кхьадараш лоаттадеза.

Юрта боахаме эсала латтача гІулакхех цаІ да вай кхоачамболхаш доакъара база ца хилар. Цудухьа дукхагІа дІае еза вай дукхача шерашка тІаюла баьцаш, хІаьнча хІамай структурана юкъе 10—15 процент люцерна a хургйолаш. Тоае еза дегІеиш, пошаш, шерра юкъейоалае еза баьццара конвейер.

ЧІоагІа теркам тІабахийта беза хьайбаш леладечара халача балхашта механизаци яра. Цу гІулакха оарцагІбовла беза боахамий кулгалхой, специалисташ, партийни профсоюзни организацеш.

ЧІоагІа теркам тІабахийта дувц вов. Санькос организационно-партийни балха дешаш.

— Парте XXIII съезден цул тІехьагІа хиначa КПСС ЦК Пленумийн решенеш кхоачаш a еш, — йоах докладчико, — отчетни юкъагІа дикка балхаш даьд парте горкомо, юххьанцарча партийни организацеша организационно-партийни болх тоабара, хІара коммуниста бехктокхам лакхбара, кулгалду кадраш хьахаржара, дІашийсьяра, царна кхетам балара, партийни организацей декал айдара.

ХІанз укх саьнте городской партийни организацена юкъе 1466 коммунист ва. ТІахь - тІехьа дукхагІа хул материальни производства сфере болх беш бола коммунистий, бер**и**гача коммунистех 63 процент хІинц цига ба болх беш.

«Партийни собранеш яра практикех» доля КПСС ЦК, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома XI пленума сокамаш хиначул тІехьагІа хоадам болаш йола мероприятеш отта э яь шай XIII пленуме чІоагІйир горкомо. Цар дикка новкъостал дир юххьанцарча, цехоел, партийни организацешка, партийни группашка партийно - организационни болх тоабара. ДукхагІйолча партийни организацешка дикагІа чакхьювл хІанз собранеш, коммунистана дахаре лакъя a лоашац. Тоаденнад цехкаьа партийни организацешта деш дола кулгал.

Парте горкомо, юххьанцарча партийни организацеша дукхагІа теркам тІабохийт хІанз тІайю решенеш кхоачаш мишта ю дьожаш тІахьожам лоаттабара.

ТІехьарча хана юххьанцарча a цехоеш a партийни организацеша дукхагІа уаттаю коммунисташа шоай устави декхараш a партийни поручена a кхоачашъярах йола отчеташ, цу наькъаца хІара коммунисте бехктокхам лакх a беш.

Парте горкомо a юххьанцарча партийни организацеша a цхьадола балхаш даьд кулгалду кадраш хьахоржаш, дІанийсьеш, царна кхетам луш.

Цо новкъостал даьд района кулгалдеча кадрай состав тоае. Иштта, парте горкома номенклатурае чуваогІача 478 болхлочох 178 саг лаккхере, 143 юкъере образовани йолаш ва.

Отчетни юкъагІа дукхагІа теркам тІаахийтаб кулгалдеча кадрашка дешийтара. Хан-ханнахьа ю юххьанцарчен цехоин партийни организацей секретарашта, партгрупоргашта балла опыт вІашш ювцийтара, организационно - партийни a партийно - политически a балха дешашта хетаь семинареш занятеш.

Партийно-боахама кадрай цхьадола даькъа 4 шера йолча партийни школе дешаш да. Хаддаша еп экономически политически темаеx лекцеш. Цхьаболла боля бу кулгалду кхалмаьха кадраш кийчъяра e.

Цхьабакъда ду балха кІоарга анализ йича ала йиш яц горкомо a партийни организацеша a цу даькъе беш бола болх хьалдашка латтача декхараша хІалехараш хьежа ба ьына. Цхьайолча цехоем, советски, профсоюзни организацешка, боадамий кулгалхоша бокъонца таллац болхлоша доахка гІулакхаш, эсала организатораш хьежабу кулгалдеча балхаш тІа, кадраша хетам луча гІалаташ ду, цар идейни уровень лакхъяьв.

Парте горкома, юххьанцарча партийни организацей декхар да кадранча бу болх тоабар, шийна тІабилаьча балхах бола хІара коммуниста бехктокхам лакхбар.

Дукха ха йоацаш партийни организацешка хиина отчеташ хоржаманаш дувлаш ваь. Санькос аьлар:

— ДикагІа чакхъьялр укх шера отчеташ хоржаманаш. Отчетни доклада юкцаш преноех къамаьлнаш даьд 430 саго. 22 партийни организацене 100 процент нах тІаболаш чакхъьялр уж. Ерригача партийни организацешка дика чакхъьйнаб из болх.

Отчетно - хоржамий партийни собранешка парте горкома, горисполкома, «Малгобекнефть» НГДУ адресах дукха критически замеченешш предложенеш яьй. ХІанз цу критически замечанешка хьежаш a горком.

Отчетни хана парте горкомо a партийни организацеша a кулгалдаьд талкъа тІахьожама городской комитета, группашта восталтех. ДІахо a цар болх шоай біарг кІал лоаттабе беза горкомен партийни организацешка.

Профсоюзни организацеша тоадаьд социалистически хьаьь ду кулгал. Предприятешка болх беча нах 90 процент социалистически яьа юкъе дакъа лоацаш ба, коммунистически къахьегама ударника цІи яккхара къовсам лоаттабеш 2870 саг ва. Коммунистически къахьегама коллектив яха цІи яккхара яьа яьаца a 12 цех, 28 участок, 42 бригада. Из сийлен цІи лелаеш 4 коллектив, кхоккхе a мехкдаьтта промысел, 51 участок, бригада я.

Цхьана дІахьа ала деза цхьайолча профкомитеташа социалистически яха кулгалдеча формальни йола, формально тІайиду декхараш, уж кхоачашдара итогаш яц. КПСС XXIV съезда кийчо ен тоаде деза социалистически хьаь ду кулгал.

Парте горкомо a юххьанцарча партийни организацеша a дикка балхаш даьд комсомола горком, юххьанцара комсомольски организацеш чІоагІъеш, комсомольских йола, коммунистий хьежабаьб кийча болх бе. 19 юххьанцарча комсомольски организацей секретараш коммунисташ ба.

ДукхагІа теркам тІабахийта горкомо a юххьанцарча партийни организацеша a советски, торгови учреждениеш, культура учреждениеш болх тоабара.

Дикка тоабаьб горкомо юххьанцарча партийни организацей коммунисташта, берригача къахьегамхошта марксистско - ленински кхетам балара болх. Дукха a дукхагІйолча партийни организацешка дикка вІаштІехьдаьккхад коммунистий, комсомольций дешар. Берриги партийни просвещене системе юкъе боагІа нах 2302 саг ва, 879 коммунисти 250 комсомолеца волаш. ЧІоагІа теркам тІабохийт укх шера экономически дешара.

Цхьабакъда, партийни дешар вІаштІехьдоаккхача цІенхашттара кхоачамбоацараш да. КІезига за нах деша ца боагІаш занятеш тІехьайоахаш.

Района болх беш a 900 саг юкъе a вовгІаш йола 69 агитколлектив, 32 политинформаторий группа. Производственни участкашка a нах бахача моттигашка a политически кхетама болх бу цар вахи юкъе. Амма цхьайолча моттигашка системе йоацаш бу цар болх. Къахьегамхошта коммунистически кхетам балара болх тоабе беза.

Парте городской комитета, юххьанцарча партийни организацей декхар да организационно - партийни a партийно - политически a болх тоабара лерда тІа кхоачамбоацараш дІадахара де дезараш белгалдахар, промышленноста юрта боахаме кулгалделга, тоадар.

Пятилетка чакхйоалача шера программа кхоачашъяра, КПСС XXIV съезда кийчо яра даькъе городской партийни организацена хьалхашка латта декхараш кхоачашдеча боккхача лоархІаме да КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дувцаш белгалъь мероприятеш чакхъяхар.

Хьалха тІаийца хиначa декхарашка цІаьхха a хьежа a хьежа КПСС XXIV съезда сийна керда декхараш тІаийцад МалгІабика района къахьегамхоша.

Городской партийни конференце делегатий цІерагІа КПСС обкома доxa лу нов. Саньнос паччахьалкхен планаш a тІаийца декхараш a кхоачашдара МалгІабика коммунисташа шоай ница хдоберг ца хилаьах.

ЛАКХБЕ КОММУНИСТИЙ АВАНГАРДНИ ЛОАРХІАМ

В. Ф. Щукин, Бурув деттара балхий управлене партбюро секретарь.

Парте городской комитето кулгал a дош отчетни юкъагІа чІоагІа теркам тІаахийтаб бурувдеттарий партийни организаце коммунистий авангардни роль лакхъяра, цар шоай устави декхараш кхоачашделга Іалашдара.

Партийни собранешка дийцад коммунистий авангардни роль лакхъяра дешаш, цар шоай устави декхараш кхоачашдарах йолча отчеташка ладийгІад.

ТІехьарча шерашко лакхбенна коммунистий идейни боарам, шоашта тІабиллача болхах бола цар бехктокхам. Керттерча участкашка ба тха коммунисташ. Церех дукхахвар шоай участкашке боккха организаторски политически болх бу. Масала, бурувдеттача мастерашти Атарщикова, Панхадзе, Хамурзиева, Халзиева укх дешара шера партийни просвещене системе экономически знаней йордах занятеш ю.

Дешара дешашта чІоагІа теркам тІабохийт тха партийни организаце. 11 саг ва тха лаккхера дешара заведенешка дешаш, 41 — юкъерча техническа заведенешка дешаш ва. Шерра-шера ю оаха занятеш авари йоацаш болх бе Іомабеш. Ерриге коллектив чулоацу партийни дешара система.

Ерриге контора хьанийцача тхоашта хьалхешка латтача декхарех лоархІалаш тхо, вима резерваш йоаккхий я тха, уж эатт коллектив оарцагІъяккха харах.

Ноябрь бетта шера план кхоачашъяь тха 6 бригада, цхьайтта бетта план кхоачашъяраш 9 я. Цхьабакъда хІара a ритмичнио бац коллективо болх, план кхоачашъяьяц. 11 бетта план 66,8 процент мара кхоачашъяьяц. Уж кхоачамбоацараш дІадоах оаха.

ДІАДОАХАРГДА КХОАЧАМ БОАЦАРАШ

М. Х. ГУНОЕВ,
«Ингушский» совхоза парткома секретарь

Тха партийни организаце 76 коммунист ва. Церех 80 процент кхашкен фермашкен болх беш ба, 75 процент коммунисташ лаккхера юкъерен образовани йолаш ба тха.

Лакха ба производствера коммунистий лоархІам. Хьоахаме къахьег коммунисташа - механизатораша Х. Гетагажева, А. М. Бельтоева, кхыбараша.

Нов. Санькос ший доклада тІа e a йоагІаш кратика йори тха совхоза, производства керттерча показателешка диллачи, цо пятилетка кхоачаш ца яра. Бакъда, дулхагарен шекара свеклагарен дІайиххача юртбоахама продукци яккхара план оаха кхоачаш ца яр. План кхоачашъьнсе a дІадахача шерашка хьежача дикка a дукхагІ йоах оаха цхьайола продукташ. Масала, 1969 шерачул 300 тонна дукхагІа ехкай оаха паччахьалкхенга шура, дукхагІ делхад тха a.

Тхона хов тхоай кхоачамбоацараш дукха долга. Уж дІададара оарцагІьаккхай партийни организаце коллектив. Цхьабакъда, тха ва тхоай низаца дІадоахаргдолга кхоачамбоацараш a. 1966 шера хьалъе йолаьй тха совхозе котельни, ремонтни мастерскеш, автогараж, кхыйола подсобни помещенеш. ХІаьта уж йистехе даьгa a яц. 1967 шера котельни яь яккха езаш яр «Чечингсельстрой» тресте ПМК-432, из болх беш дац хІанз. Укх шера хьахийна чувина 39 эзар сомах 1500 сом мара дац дІадахийтар. Оаха дех обкомагара a горкомагара a уж гІишлош хьалъяь яха новкъостал дар.

Тоабе политически болх

М. В. ТОРИЙ,
№ 1 йолча РИДС-а мехкдаьтта доаккха мастер

Тха РИДС-а бригаден участоки 11 я, 5 партгрупа чулоац уж ерригаш. Бригадийн участкайн кулгалхой коммунисташ ба. Цхьаккха a лоархІаме дош ший біарга кІалхара ва даийта гІерт тха партбюро, партийни собранешка партийни вахара дешаш санна производственни дешаш a дувц оаха.

Боккха болх баьб партийни организаце КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дувцача хана. ХІара партийни группа отте a яь тІаийцар цу хьакъехьара предложенеш. Цул тІехьагІа юкъарча партийни собране дийцар из дош.

ЧІоагІа теркалду тха партийни организаце коммунистий марксистско - ленински образовани къахьегамхошта политически кхетам баларен дешаш. Партийни просвещене сете дешаш 41 саг ва тха, цул совгІа экономически йола дара Ленински школашка дешаш 60 саг кхы a ва. Дика бу болх Т. Д. Лебедева, С. Б. Тебоева, цхьаболча кхыча пропагандисташ.

ЛаьрхІа йола агитколлектив a тха партийни организаце. Цуна чувоагІа 2 лектор, 8 политинформатор, 20 агитатор. Укх шера цар йийший 13 лекци, 25 политинформаци, 471 беседен яьй.

Дика беркат доал партийни организаце беча кхетама балхах. ТІехьарча хана геттара кІезига я тханцига къахьегама a производственни a дисциплина, общественни порядок телхаеш моттигаш.

Цхьабакъда, из дац тха болх геттара дика a деl, кхоачамбоацараш да a дац яхилга. Партбюрос хІанз a лергІа кулгалдац агитколлективана, профсоюзни комсомольски организацешта. Парте горкомо лостам тел, партийни организацей балха чІоагІа новкъостал ду. ХІаьта a белгалдаккха деза горкома, къьстта промотдела инструктораш партийни организацешка кІезига хуллаш хилар.

Цхьаьнха a да ала деза. ХІанз вай НГДУ доаккхача мехкдаьтах 95 процент фонтании скважинашца лу, цудухьа кІоарга насосни яраш тесса йитай вай. Из кийса дац, дукхагІа теркам тІабахийта беза цуна.

«СЕРДАЛО»
[illegible] оагІ. 15 декабрь, 1970 шу.

ПЯТИЛЕТКА ТІЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

БАХМАДОВ МАДЫ,
«Кавказ» колхоза вокххагІвола жа Іу.

Тха колхозхоша хьинаре къахьег пхе шера план a тІаийна социалистически декхараш a кхоачашдара. Укх шера 7 ноябрь тІакхоачаш кхоачашъяьй оаха юртбоахама продукци яккхара пхе шера план.

Аз болх беча жа Іуй бригада Іоахарий кхадара пхе шера план 140 процент кхоачашъяьй, тха даккхара план — 138 процент.

Тхоай бригада цІерагІа дош лу аз конференцена дІахо йодача хана a тхоай низ ца кхобеш къахьега. Кердача пятилетка хьалхарча шера планагІа хІора 100 жийна тІехьара 130 Іахар кхобе a, хІара устагІанна тІера 8 кг тха даккха a дезаш да тхо. Из план оаха тІехкхоачашъергъя.

НАХА ЭША ХЬАЛАШ ІАЛАШДЕ

Л. Н. ШИРШЕВ,
Вознесенски газ чакхйоахача завода директор.

Хьалхара агрегаташ болх бе йолалнйта a продукци яла e йиш хиний тха. 10 бетта реализаци яь продукци 17,6 млн сома мах a, 5,5 млн. сом пайда баьб.

Цхьабакъда, доккхий халонаш латт завода хьалхашка. Кхоачамболаш квалифицированни кадраш яц. Кхыча горедашкара специалисташ ух тханига, амма тха дІабла квартираш a йоацаш дІаух.

ЧІоагІа новкъарлю ю тхона болхлошта культурно - бытовой хьалаш ца хиларо a. Болхлой горад я вай яр. хІаьта клуб яц, кавирхошта сарахь салаІа моттиг яц.

Вo да гІулакх автотранспортата ихлача a. Тхо гарта автобус еза тхона, уж яц. Болхлой МалгІабикера, Моздокера хьаккхувл оаха. Тхона яшниаш тха хІанз Къилбаседа-ХІирий автобоахамо, амма ха йоах ца елхе a гелаза цар. Из дош къовстаде деза.

Доккхий декхараш да кердача шера завода коллективана хьалхашка латтараш. Нагахь санна укх шера завода ейна реализаце план 20 млн сом хиннадале, 1971 шера 30 млн. сома мах продукцена реализаци e еза тха. Заводера хьалаш хІанз болча тайпара хуле план кхоачашъе хала хургда.

КПСС XXIV съезда сийленца пешкъанха кийчлуш я завода коллектив, шеко, яц цо съезд хьасллаш керда толамаш доахаргдаларах.

ПРОФСОЮЗАШ ЯХЬА КЕРТЕ ЛАТТ

Т. А. ТЕБОЕВ,
НГДУ рабочкома председатель

Социалистически яхь вІаштІехьаккхара парте хьинаре гІоичий a профсоюзни организацеш. ХІанз социалистически яхье дакъа лоацаш 3600 саг ва, коммунистически къахьегама ударник яха цІи яккхара къовсам лоаттабу 2870 саго, хІаьта из цІи лелаеш 1187 саг ва тха.

ДІахо йоаржае лерхІ оаха социалистически яхь. Партийни профсоюзни организацеша да тІехьа тоаде деза социалистически яхьа кулгалделга, хаинахьа е еза цун итогаш, нийса леладе деза материальни моральни стимулировани елга.

Невьха увахиено чІоагІъяра боккхача лоархІаме я социальни страховани. Цу даькъе цхьабоае болх баьб профсоюзни организацеша. 1969 шераца нийсачча 3,7 процент кІезигбеннаб укх шера цамогаш хула нах.

ДукхагІа теркам тІаахийта йиний профсоюзаш мехкдаьттахой a цар берий a салоІам вІаштІехьбаккхара. 1970 шера социальни страховане чотах 107 путевка елай мехкдаьттахошта санаторешка йаха. СалоІача Шенашка баха — 213 езний, 360 бер лагерашка салеІад.

Сай къамаьл доаьлаш ала безам ба сa луачча бассейнах. НГДУ соцкультмероприятешта хьожаяча средствай чотах 33 эзар сом a доахийта кІоаг баьнккаб цу гІулакха, хий чухийнад, амма яхц хІана даьдац. Хий бассейн тоае еза, хІаьта, цушта біарг доахаш нах a хила беза.

Коллектив барт болаш хилча

И. А. АТАРЩИКОВ,
буровой балхий управлене бурувдетта мастер.

Тха коллективо план кхоачаш ца йо a дукха балхаш ду оаха бурувтохара технологи тоаяра, кадрашка дешийтара, боккха кхетама болх бу коллективе.

Тха бригада коллектив 6000 метр кІоагача скважинана бурув тохаш я. Бехктокхаме декхар да юрсин тІоллаш гІа кхачара цига мехкдаьтта да e дац кхача хаттара жоп далара.

Дикка толамаш даьхаз оаха укх шера. Цул бахьан да оаха коллективе кхетама болх дикка лелабар. Сона чІоагІа новкъостал ду партийни профсоюзни организацеша. 7 коммунист ва тха бригадаца, массане a дика бу цар болх.

Ди тІехьа лаккху тха бригада члений квалификаци. Укх шера мехкдаьтта техникум йистеяьккхай кхаь саго.

Кхоачамбоацараш a да тха. Къахьегама дисциплина телхаеш моттигаш хилу, цхьабараша харцахьа гІулакхаш леладу бывта. Уж ца хилийта гІерт тхо.

Оаха дош ду конференцена № 206 йолча скважинана 6000 метр кІоарга бурув тоха.

Къовсамхой кийчбара йола парте гІонча

М. Д. ЦОРОЕВА,
ВЛКСМ горкома хьалхара секретарь

Ленински комсомола хаз дуадуьйла керттера тІаьхьа эцат парте комсомола ду кулгал да. ЧІоагІа теркам тІабохийт района партийни организацеша комсомольски организацей болх тоабара. Дукхача комсомольски организацешта керте къона коммунисташ латт.

В. И Ленина 100 шу дизара хийцо еш 1969 шера апреле дехз 1970 шера март беттага кхачалиш Ерригсоюзни ленински зачет хилар. Цу хана комсомоле тІаийцар 663 саг, коммунистически къахьегама ударника цІи елар 413 комсомольцав кагирхочоа. Керда профессеш Іомаьй 264 комсомольцо.

Ленински урокаш хилар района комсомольски организацешка. Цига комсомольцаша яь выступленеш коммунистически къахьегама болаша, къахьегама культура лакхъяра детаь яр. В. И. Ленина 100 шу дизара накъадохаш толамаш дахарах ВЛКСМ ЦК Памятни лента деннад МалгІабика комсомольски организацена.

Парте XXIV съезда сийленца накъадахара кархача яхье дохккий толамаш даьхад дукхача комсомольцашй. Церна ба цхьоалагІча промысле токарь Пузенко Лида, промыслони машинашкъа машинист Гаппа Нарсул, кхыбараш.

Дукха балхаш ду прожектористаша. Промышленни организацешка цар тІахьожам лоаттабу паччахьалкхен плани социалистически декхараш мишта кхоачашду хьожаш.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дувцаш хоадам боллаш йола мероприятеш белгалайр комсомольски организацеша. «КП» штабо членаша хан-ханнахьа рейдаш ю, белгалъякха мероприятеш ц ихх мишта йоах хьож.

Дукха кхоачамбоацараш a да тха балхаха. Спортивни зал яц районе, кІезига я спортплощадкаш a. СалаІа a лертгІа моттигаш яц. Уж дІадаха деза. Цу гІулакхи новкъостал дар дех оаха горкомагара.

Района комсомольцашен кагирхошен тешам лу шоаш керда пятилетка кхоачашъеча хьинаре дакъа лоацаргдиларах.

«ІАЬРЖА ДОШУВ»—

С. А. ПЛИЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ начальник.

Укх пятилетка дика къахьийгад «Малгобекнефть» НГДУ коллективо, хІаьта из дац цун хьокхамаш a. Пхе шера план хаьал хьалха кхоачашъяьй, планал совгІа 855

ДУКХАГІА

эзар тонн мехкдаьтта деннад.

Пятилетка шерашта юкъе эттара мизкъалагІа хинад тхона 1970 шу. Керда скважинаш кІезига хилараx хьадоаккхача мехкдаьтта боарам лох ца баийтара фонтании скважинашка интенсивно хий чухийта хийзар. Укх шера йиъ яла езача пхиъ чара еннаш тхона керда скважина.

Хьадоаккха мехкдаьтта кІезиг ца даlийтара дикка новкъостал дир укх шера капитальни ремонт яьча 11 скважино. Цар чотах 337 — 500 тонн мехкдаьтта даьккхад. Геолого-технически a организационно - технически a мероприятеш чакхъяхаро кхы a 660000 тонн мехкдаьтта делар.

Цхьадола кхоачамбоацараш a нийсденнад тха балхашка. 1970 шера хьадхалика лаьтта цхьадола декхараш кхоачашдадац. Мехкдаьтта алсамъяккхара план кхоачашъяьяц, во латт газах пайда эцар пхьа ... хиш дІаухха сооруженеш хьалъяьяьяц. Заводо газ дІалоацц, цудухьа дийнаьл буса 800—900 эзар кубометр газ факелашка йоагаю.

1971 шера мехкдаьттен газа даккхара план низкъало a тха мехкдаьтта 8.162,7 эзар тонн даккха деза, газ — 1.191,9 млн. тонн. 1970 шерачул лакха я из, хІаьта a из кхоачашъяра шоай низ кхобергбац мехкдаьттахоша.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

А. А. ЛЬЯНОВ,
«Алханчуртский» совхоза директор

ТІехьарча шерашка 1000 тонн дулх диса тха паччахьалкхена да ца луш, кхоачашъергъяц хьайбаш дебадара план a. Цхьабакъда совхоза коллективо шийна низ ца кхобеш къахьийгал. Пятилетках пул хьалхарча пхе шерацa нийсдеча тІехкхийтта дулх 15 процент да, ялат 20 процент дукхагІа чуденад. Укх шера сайна дика цІенкха a хиниадц совхоза ялата хІора гектара тІара 23,2 центнер деьлар из.

ТІехьарча шерашка дукха гІишлош хьаьлъяьй оаха. Цхьа миллион сом дахад царга.

Специалисташ дукхагІа хинаб тха тІехьарча шерашка. Беррига агрозоотехспециалисташ лаккхера e юкъера специальни образовани йолаш ба. Царна эша хьалаш Іалашде a гІерт тхо.

Тхона новкъостал эш. Ачалукски лоацие газофикаци e проектни документаци кийча я тха, оттаь йоалаш латт хин яр a. Оаха декар ду горкомага a обкомага a уж объекташ 1971 ш. плана юкъе яхьар.

КПСС XXIV съезда накъадолхаш оаха декхар тІаийцад 1971 ш. план 150 тонн йолча паччахьалкхена 160 тонн дулх дала, лаьтте 30.000 тонн моттигева удобренеш яхка.

Иштта къамаьлаш дир конференце Вознесенски станични Совета председатель А. В. Астраханцев, «Ингушский» совхоза доярка А. Д. Кортоева.

Конференце дакъа лоацаш дир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бюро членалла кандидат В. И. Жигалов, КПСС Нохч-ГІалгІай обкома гІишлошъяра отдела заведующи Р. Г. Гойтов.

* * *

Конференци йистеяьча керда хержача КПСС горкома пленум хилар. Парте горкома хьалхарча секретарелла хержар Д. П. Санько, шоллагІча секретарелла А. Х. Барахоев.

МалгІабика городской партийни конференце делегаташ (аьрахьара аьттехьа): Кузуева М., — «Кавказ» колхоза зоотехник, Мусаев З., — бурильщик, Бахмадов М.— «Кавказ» колхоза жа Іу, Хамурзиев Х. — № 899 буровой начальник, Гуренко А., — газоэлектросварщик.

С. ХАКИЕВА сурт.

КЕРДА ТОРОНАШ ЛЕХ КОММУНИСТАША

ЛЕНИНСКИ РАЙОННИ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕРА

12 декабре XIII Ленински районни партийни конференци хилар. Делегатама ладийгIир «КПСС Ленински райкома отчетни доклад-ген» (докладчик — КПСС райкома секретарь Г. Ф. Галкова) «КПСС райкома ревизионни комиссе докладаген» (докладчик — ревизионни комиссе председатель З. С. Попикова).

Шинна а доклада прениашка къамаьлеш дир В. М. ШЕЙКИНА — «Красный молот» завода парткома секретара, Р. СЛЮСАРЕВАС — швейно - производственна объединене болхлочо, А. А.-Г. ГОЙГОВАС — пединститута парткома секретара, Г. Г. ОЛЕЙНИКОВА — Ленински райисполкома председатела, нох. БОЧАРОВА — грозненски гарнизона тIемахочо, нох. АХМАТХАНОВАС — хлебокомбината мастера, Ю. В. МАРЕЧЕНКОВА — ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара, нох. ИЛЬИНАС — трамвая управлене электромонтера, С. Р. САРКИСЯНЦА — 1-ча городской больница лора, А. Н. ОЛЕЙНИКОВАС — № 2 йолча школа хьехархочо, Я. О. МАЙКИЛОВА — столовей, рестораний, кафей треста директора, З. ИСАКОВАС — Х. Нурадилова цIерагIча драмтеатра артистас, М. П. КСЕНДЗОВСКЕ — консервни завода директора, А. М. ПЕТРЕНКОС — халкъа тIахьожама районни комитета председатела.

Грозне йоккхагIчарех я Ленински район. Укхаза я машиностроительни заводаш, дегIаена швейни промышленность, автотранспортни предприятеш, институташ, техникумаш, дукха культура учреждениеш, творчески организацеш. Отчетни хана чухь пар бьича балхах, парте райкома а юкъьенцарча партийни организацеша бьича партийно - политически организационни балхах дийцар докладчика а прениешка къамаьлаш дьача конференце делегаташа а.

Отчетни хана чухь районни партийни организацеи берригача коммунистанеи еррига уйла тIаьхийтар КПСС XXIII съездеи цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумийи решенеш, XII-ча областной XVII-ча городскойи партийни конференцей решенеш кхоачашъяра. Промышленни предприятей, организацей, ерригача культурни учреждений партийни организацей, денал иоагIа дийнар В. И. Ленин ваь 100 шу дизаре сийна яьржача яхьо. Дукха керда дика гIулакхаш дIадоладир коммунисташа, производства новаторша.

Юбилей кийчо ена хана хьакилар яхьа керда формаш. Масала, Грозненски ремонтно - механически завода коллективо 1969 шера 12 апреле коммунистически субботник де а вига дьаккха ахча пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра фонде дIачудала а тIахьийхар республика берригa къахьегамхой.

Республике шерра хьалльацар шоай пятилетка бьича ваьча дийнахь хоачашъе вьина «Красный молот» завода № 13 цеха коммунисташ № 1 йолча «Автоспецоборудоване» завода коммуниста нох. Пузиков дIайолаяь инициатива. Районе къахьегаь тIаьийнар московски ткачихай нох. Иванниковай почин а. Укх шера 22 апреле кхаьча бедалах яьаь дукха продукци арахийцар района 25 коллективо.

Укх шера къаьстта доккхий эолашаш дахарах 3500 сага еннай ленински юбилейни медалаш, хIаьта «Красный молот» завода, швейни производствени объединене, макаронни фабрика коллективашта хьожаьй КПСС обкома, Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхеьарча Совета Президиума, республика Министрий Совета облсовпрофа юбилейни Сийлен грамоташ.

Юбилейни яхье Iоаьча опыто кхетамца пайда а эцаш КПСС XXIV съезда накъа йода районни партийни организаци. Съезда хьалхарча яхьа юкъеваха 25 эзар совгIа болхло, инженерно - технически болхло, гIуллакхера саг. Района къадьегамхоша ханал дукха хьалха — 26 октябре кхоачашъяь пхе шера план. Дагь шерен цхьайтт беттел производства болярам 48,2 процент дегIабенаб, дукхагIйола продукци къахьегама оасарле лакхьара чотах арахийцай.

Конференце къамаьлаш довзана белгал малаххара, укх тIехьарча хана КПСС ЦК декабрьски (1969 ш) Пленум хинначул тIехьагIа КПСС райкомо дукха болх баьб технически прогресс сихьяра, производствени технологически процессаш эргаахараа уж тоаяраи, продукци дикал лакхьара коммунистий а еррига коллективай а доархIам лакхбара. Докладчика а делегаташа а дийцар керда техника арахецача, производства эффективность лакхьеча, рационализаторий изобретателий болх гоабеча, производства резерваех пайда эцалчеи экономе режим чIоагIъечеи карагIдьинарех.

Цхьабакъда отчетни доклада тIа а конференце къамаьл даьрзила а белгалдьиккхар. «Производства резервах халкъа боахаме пайда эцалга тоадарахи экономе режим чIоагIьяраи» долча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо тIа белгалъяьха мероприятеш кхоачашъелга лоарa латталга. Цхьаболча боахама а партийни а кулгалхоша боахъонца къовсам лоаттабац пачхьалкхен планаш кхоачашъяра, къахьегама дисциплина чIоагIъяра, продукце дикал лакхъяра тIехьа. Конференце цIенхаштта критика йир продукцена реализаци яра укх шера 11 бетта план кхоачаш ца яьча предприятеи кулгалхоштея партийни организацештея. Царех я нога гIирс бу фабрика, литейно - механически завод, консервни завод, «Металлист» завод, тормозавод.

Делегатама нох. Ахматханова, М. П. Ксендзовске, А. М. Петренкос, кхьчар а ма аллара къахьегам Iадаман ларда тIа вIаштIехьбаккхара, производствени эстетикеи гигиенеи юкъейоалаяра, халача балханта а гIонна йолча операцешта а механизаци елга геттара а эсала латт консервни заводе, хлебокомбинате, гIишлошъеча организацешка.

Конференце дийцар промышленноста, транспорта, гIишлошъеча организацей болх тоабара партийни, профсоюзни, комсомольски организацей керттерча декхарех. Царна тIаьдиллад къахьегам лерттIа вIаштIехьбаккхара, производства эффективность лакхьяра, резервах пайда эцараи экономе режим чIоагIъяра, технически прогресс сихьяра, производствени дисциплина чIоагIъяра, алапаш декъараи кхоачацдара тIехьа къахьегамхоша лоаттабеча къовсаме хьалха латталга, коммунистий а берригача болхлой а бехктокхам лакхбелга.

Районни партийни организаце дема болхло яьй идеологически болх тоабара. Партийни пропаганда, массово-политически культурно - кхетамеи балха дешаш дийцад райкома пленумашка, бюро заседанешка, партийни актива собранешка.

Укх тIеххьарча кхаь шера партийни просвещене системе дийнад эзараш болча коммунисташи парте бон цераши. ХIанз тайп - тайпара партийни дешар дешаш ва 25 эзар сог. Парте райкомо а юкъьенцарча партийни организацеша а цIенхаштта лелоду коммунистий идейно-теоретически боарам лакхбелга. Собранешкеи партбюрошкеи отчеташ тийнай коммуниста, итогови занятешка экзаменаш чакххьахай.

Шерра юкъейихьай теоретически экономически конференци яра практика. Отчетни юкъагI кхо бIаь совгIа яьй уж.

Цхьабакъда политически занятеш хIанзарча хано дIа ма деха чакхьяхац цхьайолча моттигашка, белгалдьиккхар конференце делегаташа а докладчика а. Коммунистий а парте боацарий а политически дешара хайра терко яьац мебельни фабрика, СМУ-4, парикмахерски боахама, № 1, 2 йолча домоуправленей партийни организацешка. ХIонз декхар сенах латт вьача, из латт ленински теоретически тIехьале Iомаелта мел а из долийтаи къахьегамхошта юкъе экономически знанеш йоаржаелта тоадарах, пропагандистий говзал лакхъярах йоахар конференце дакъа лоацараша.

Парте райкомов юкъьенцарча партийни организацешеи кIезиг-дукха тоабаьб дакa юкъе бу массово-политически болх. Районе болх беш ва ши эзар совгIа агитатори эзарa кхо бIаь политинформатори. Парте райкома, «Знание» обществa, юкъьенцарча партийни организацей лекторски группаша 12 эзар совгIа лекцеш йийшай, эзар гаргга доклад яьй. Массово-политически балхан лекционни пропагандаеи дукхагIа юкъе уаз предприятейи учреждений кулгалхой, партийни профсоюзни болхлой.

Конференце критика йир из лоархIаме болх тесса лелабеча «Металлист» завода, № 2 йолча гIишлой материалий комбината, СМУ-1 партийни организацешта.

Иштта цIенхаштта тоаде дезаш да пролетарски интернационализман халкъий доттагIален уйлаша къахьегамхошта кхетам балар, Iалма - атеистически пропаганда елга, дьма гIулакхаш леладеча наха юкъера болх гоабелга, советски обрядаш, керда традицеш ритуалаш юкъехуьйлага.

Наха юкъе бу идеологически а атеистически а болх тоабара мел эшар да районе — цига къахьегаш ва 16000 интеллигенце вицал, дукха Iилмахой, хьехархой, творчески болхлой. Керттердар да цу боккхача интеллигенце кхетамца пайда эцар. Бакъда ду хьакъехьа хIама алазар отчетни доклада тIа прениешка а.

Докладчика а делегаташа а чIоагIа терком тIабахийта дийцар школай, техникумай, институтий болх тоабара, кагирхошта кIоарга знанеши коммунистически кхетамеи бьлара партийни организацей декхарех, культурни творчески организацей болх хIано а тоабара де дезарех.

Отчетни доклада тIа а делегаташа а лаьрххIа дийцар организационно-партийни балхах, партийни демократи дегIайоалаярах, коммунистама устави дIадехарап кхоачашдарах. Укх тIеххьарча кхаь шера парте райкома 17 пленум, партактива 8 собрани яьй, тайп-тайпара дешаш дийцад 120 бюро заседанешка.

Юкъьенцарча партийни организацешта дикагIа новкъостал де а царгара дукхагIа хьадеча а яьнай парте райком. Цнга хьежжа партийни организацей денал айденнад, цар дешаре дакъа лоац боахам-политически декхараш кхоачашдеча.

Коммунистийна дизза дагъа лоацаш, гIулакхий кIоаргга политически анализ еш, кхоачамбоацараш гучадоахаш, партийни балхи стили методаш тоаяра ваькъаш лехаш чакхьяьзар укх шера хинна отчетно харжамий партийни собранеш.

«Ярославски городской партийни организаце, партийни собранешта кийчо яра практика» бола КПСС ЦК сомам арабаьча денз, белгалдоахар конференце къамаьлаш даьрзина, лакхбеннаб, партийни собраней лоархIам а коммунистий хьинар а. Производствени а идеологически а балха керттера проблемаш дукхагIа юш хIанз партийни собранешка.

Цхьабакъда парторганизацешна йиззa кхоачашъяц партийни дахара ленински нормаш, коммунисташта кхетам балара школа хиларах тарра кийч а яц чакх я яхац партсобранеш. ХIаьта цхьайолча моттигашка геттара кIезига а хуа уж, коммунистий критически замечанеш кхоачашъяра хайра йоакхо яц, кIезига хуа критика а самокритика а.

Парте член хиларах дола дош — партийни вахаре керттерчарех да. Парте низ а денал а цунга хьежжа хургда. КПСС XXIII съезда решенеш кхоачаш а еш парте райкома дайм йоакхо яьй дикагIбола къахьегамхой парте дIаийбара. Укх юбилейни шера парте къаьстта дукха дIаийбаьб хьалха латта болхой, интеллигенце толашагIбола вйкалаш. Отчетни хана парте дIаийцарех 71,3 процент болхлой ба, клахнах — 30,6 процент.

ДукхагIболча парте членашеи кандидаташеи хьинаре дакъа лоац партийни а общественни а балха юкъе, политически общеобразовательни дешар дешаш ба. КПСС райкомо а дукхагIйолча юкъьенцарча партийни организацеша а цIенхаштта уйла тIахийта леладу парте хIачудацара, кIоаргга Iомаду ваьла политически, деловой, моральни гIулакхаш.

Цхьабакъда, белгалдоахар конференце, цхьайолча парторганизацей мугIараш кIезига шерлу, парте дIачудацарашкара доаттIар дIадехаш, из болх формально лелабу, къонача коммунисташа бу кхетама болх тесса битаб. Из гIулакх кхы дIахо ла йиш йолаш дац.

Докладчика а делегаташа а чIоагIа терком тIабахийта дийцар партийни организацей денал айдара коммунистий бехктокхам лакхбара, профсоюзни комсомольски организацешта партийни кулгалделга тоадара, комсомолхойи кагирхойи политически къахьегамеи хьинар айдара. Советий болх тоабара дешаш.

Конференци чакхйоалаш къамаьл дир КПСС обкома секретара нох. **Я. Х. Бокова.**

Конференце дакъа лоацаш вар КПСС грозненски горкома секретарь **С. В. Синельников**, КПСС обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи **Я. И. Летышев.**

КПСС Ленински райкомв пленуме хилар, райкома хьалхара секретарал кержар Г. Ф. Галкова секретарал ла В. П. Пискунова, С. М. Цуроан.

М. ХАМХОЕВ.

КЕМЕРОВСКИ ОБЛАСТЬ. Кузбассерча кIор бoахараштa юкъе съезда сийна лелаеча яхье лархIа а йоагIаш лидер лоархIаш я «Томь-Усинский 7—8» яхача кIора карьера коллектив. КIор доахаш бойхаша йола участкаш хиннта юкъерча Iалаьмате дукха кIор боалаяча моттиге шерре яржаяла. ХIара денненн биисинннен карьерера самосвалариш дIадуха, тIаьккха машиннаша тIа гIоала Белова, Новосибирски, Казахстана энергетикашта дIауха eзараш тоннаш кIор.

Съезда сийна вахте а этта, тунисиншa деxар тIаийнад шу чакхдалалехьа планал совгIа 10 эзар тонн доагар дала а. ХIаьта хьагIадоагIача шера, съезд дейсалаш, планал совгIа лу кIор 20 эзар тоннага дIакхоачабе а аьнна.

СУРТА ТIА: пхелагIа участок — «Томь-Усинский 7—8» карьера хьалха латтарех цаI.

А. КУЗЯРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

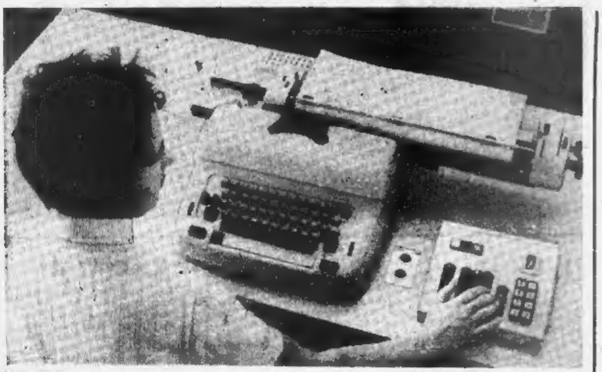

Счетно - аналитически машинаш ю Рязански завод «Искра-23» яха электронно - бухгалтерски аппараташ арахеца йолаеннай. Цар новкъосталца дикка аьттув а болаш моллагIа а (кIамa дегаhoaцa ча устройствега чулоацаяу) учетно-плановой документаш кийчде йиш я.

СУРТА ТIА: Рязански областной статистически управлене йоккхагIйола оператор Б. Кирина «Искра-23» яхача машина тIа болх беш я.

Н. Акимова сурт.
ТАСС фотохроника.

Мaца тохалургда завода «дог»

Укх 40 шера тховна гIа ехкачеи гIишлони цIенош дечеи еттача цIеча кирпишкаша кьасархой Iелашбеш хьайоагIача Назранерча «ЦIе Октябрь» яхача завода «дог» сецад. Лакха урагIьахо чугIа сома турба Iойожаьй, къоналаш пенаш сетти дьегIа отараш довнаш да, цу чу хиина ьыкаш, кирпишкаш араьхай, кхурч хIанз мича бьллаб хац.

Цу дерригача кол мел хиннача тишача цIагацита, отвоrашка меттел хIанз гIомара, цемента, бетона, аьшка, кирпишкий, бульдозера, экскаватора цергаша хьалдьккхача латтан гувнаш латт укхаза. Цу кол юкъе йоккха маркхала бетонна хьееш йола установка оттаяй, хьалха ца хиина керда оборудовани Iалашъеш латт.

Юкъ дийнъала йоласнай завод. Эш из наха, района, къоналча города. ХIанз из сепа шера гаргга йоккхаш йола ха бIаь шера нийсса хетт наха.

Иштта де завода кодра хIанзара сурт. Из къаьлга предприяти йокаяр бахьан: тахан Кьасаре дегIаахара темпаш тIехьаюсир из, цо шера лучe йола бархI миллион кирпиш «цIекхаллал» хилдар. ЦаI из да. ШоллагIаз, кхы дIахо йита йиш йоацаш тишъеннар из.

ХIанз хьожаргда вай хьалъаь яьлча из милита хургья, цо фу болх бергба. Шера 25 миллион кирпишк тергья цо кьасархошта хIара шера (хьалхагIа 6—8 миллион мара лацар). Кирпишкаш латтан кIала йоттаргья. Туннела цу гIолла-готтига машенаькъаш дохкаргда бийла яраш дIачукхаьхен еттараш арекхьхьен. Цу туннела тIа хьалъергья выпка - бетона 140 метр йIаьхен 18 метр шерен йола помещени.

Лоацца аьлча, предприяти йоккха я, иза болаш а, кьасархой хьалттаьш кхоачашлеш а хиза мегаш я. Цхьаькха а да белгалдаккха лелаш: хьалха къаьнча заводе хиннача нахах ахаш гаргга чара болх беш хургбав нига.

Из дерригa а хургдар да. ХIанз кьасархошта, Назрана къопата промышленноста эшар — из сиха тIа болх бе йолаялар. Цунга хьежаш дукха хIадьяьза латташ зIемига а йоккха а объекташ я укхаза.

Цунга хьежжа хургья-кх из хьалъ темпаш а ьыния хетаргургда. Из гаргa а дац. ХIанз аьлча хIанз сакна мара уккхазара гIулакхаш ца деле ше къаллаша яьккха ха йоаккхаргья завод юкха «сьекхоллаш».

Уж дерригa хала, бехктокхаме, сагота балхаш де тьяьхка иза бола бульдозераш, тракторащ кхийола техника сепа латта дукха ха я. Наггахьа мара болхло цан укхаза. Завода кулгалхой хIара денна Грозне йоагe грузовой чаьнна Iолеаллаш, цигара ьесa хьалоаллаш, гIаьккъа шоай кин дIагIортача ледкъаш хьуаз. ХIа-ла Iуьоапа зIамагI а къийтте йоайла дагабувла директора инженери; хьо Грозне гIерева, со ладкъа гIорва. ХIанз директор кхы из гIулакх дIадахад ика а боацаш цу белхара мукъавалийта со, хIанз санна мара ер завод теркалъертьеце эла кийча волаш дел. Цу деп тIа дIатIакхоачавьна из. Реконструкци яра балхий задаьеш кхоачашьяц Iо, ахаш, цаIаш дугIерт, укхана эша материал хьанла азачарна из тергаз а кхеташ.

Ер шоллагIа бутт ба завода инженер нох. Кучиев Министрий Совета снабжени сбытей управленера шоашта аазаь 60 тонн аьшк хьазна гIеэташ машинаш кхккаш лела. Укх шера май бетта сихагIа яз дехар а деш Грознерча «Красный молот» заводе 60 комфорка е аьина заказ деиналар Назранерча заводо. Цу хана денз уж цига хьа я йитта дIаьхьа ца мосаш лел нарзолоташ.

— 30 хьаьй, — йоах нох. Кучиева, вожаш хьа мана ерсья ховш дац.

Кхы дикагIа яц заводеца ший лоалахо Назранера ПМК-435 а. СтшилIа шоллагIйола блок цо дхоа дIа на кьовлаш Iаь кIалйолаш латт. Цу гIулакхах дертделa де гуш да. Хала хьалтаьйенаш, айнаш Iалхаргда. ТIеххьаьлена лаьххIа хьеш йолча цу объекта йоагIаш йола терко яц. ШоллагIалe, из дIакъайллуа дIахьегIа мара де йит йоаца кхыдела балхаш а латт сепа.

Иштта да цу лоархIамерча объектера хьал. Ремонтни балхаш дьаьна цу завода хьахийцача 500 эзар сомах хIаца а 25 эзар мара дIадаьхийтадац, болх дIаболаьба шу гаргга дале а.

Болхлой боацаш, завода директор, коллектива мехкадла латташ уж балхаш сепа. Хургаьа да нар оагIонахьара пхьдина хааа кхочамбозараш, хIаьта а цу даьеxIа вай дийначарна дувзаденна да уж.

И. ЗАНГИЕВ,
газета собкор.

ПАРТЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БОЛХЛОЙ

ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ ТЕШАМЕ ГIОНЧИЙ

Парте XXIII съезд хинначул тIехьарча шерашка городской партийни организаце агитационно-массови балха дикка опыт Iоаяьй. Политически агитаци кадрех тайша йолга кхета а деш, дика болхо яй городской партийни организацеши агитколлективаш вIашагIйоххара. ХIанз городе болх беш 6 бIаь гаргга агитколлектив я, 5 эзар совгIа агитатор ва царна юкъе. Агитационно - массови болх бераштa юкъе ба предприятей кулгалхой, инженерно - технически болхлой, дешара заведеней хьехархой, лараш, производстве хьалха латтараш. Царех дукхабараш политически система тайп - тайпарча звеношка дешаш ба. Цу гIулакхо доккха гIо ду царна къахьегамхошта коммунистически кхетам балара. Дукха болх бу агитатораша ших балха болча а, хIаьта уж бахача а моттигашка. Царна вай мехкарча а доззол арахьарча а керттерча событех, дунен халкъашта юкъерча хьалах дуоц. Iалаьмате шерра гоаржабар агитационно - массови болх В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга накъалаха вай халкъ кийчъуш хиннача деношка. Агитаторий беседашка керттера моттиг дIалоацаш хиннар ленински тематика яр.

Дукха масалаш доаладе йиш я хIанз агитатораша беча балхах а. Цу хьакъехьа хьоахам болаш ба агитатора, НПУ «Октябрьнефть» телемеханизировани промысла мастера Анатолий Лаврентьевич Ананьева болх. Нах а цар хьашташ а довзаро, производстве, цун хIара участкера хьал дика харо, цунна гIо ду аргIанарча беседай тема харжа, ший ханнахьа коллектива хьалхашка эттача проблемаи жоп дала. Цудухьа беседаш чулоацам кIоарга болаш, ладувгIарий теркам тIаозаш я. Тайп-тайпара я цар тематика а: «Советски Iилмана а техникана а карагIдьинараш», «Экономикеи материалий кхоамбара декхараш», «Коммунистически парте XXIV съезда сийна социалистически яхь йоаржаяра де дезараш», иштта кхы а. Цун агитаци аллха тIаьхьехамаш дарца хадаш яц. Вахерие, коллектива хьалхашка латтача декхарашца ювзаенна я из. Масала, цун цхьа беседа мехкадьтта даккхара а, хIаьта попутни газа транспортировка яра а хетаьь яр. Хозахета дацар из тема цо харжар. Дуккхача хана денз промысла балха гIа тIехьадусаш хиннарех цхьа дакъа дар газа транспортировка елга. Агитатора Ананьева, масалаш а доаладеш, болхлошта дийцар паччахьалкхена мел эз лоал из проблема къастаиза хиларах, хIаьта цхьа уйла уж кхоачамбоацараш дIадахара тIаерзае а хьежар из. Цу гIулакха тIаерзаь рационализатораша еннаь предложенешка укх шера дхьан кварталах 3,8 эзар сом кходе торо хилийтар. Анатолий Лаврентьевич керта волa бригада «коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи лелаеш я. Укх шера 25 октябре мехкадьтта даккхара пхе шера план кхоачашъярах рапорт делар цо. ХIаьта XXIV съезда сийна планал совгIа 1500 тонн мехкадьтта дала еьнча социалистически декхараш тIа а ийнар.

Агитатора болх иштта дика беш хьаоагIа Грозненски химически комбината № 16 цеха воккхагIа вола аппаратчик коммунист Бочарников Алексей Никитовича. Агитатора болх партийни поручени хиина ца Iеш, дега безабенна тIаийцаб цо. Массаза наха юкъе хилар, цар хьашташ довзар, дешаша а гIулакхаша а царна хьеда балар ший керттера декхар лоархIаш ва из. МассагIа беседа ньй цо къонача болхлошца къахьегама дисциплинах, смежни профессеш Iомаярах лаьца, эздела, гIулакхаша хиларах лаьца! Цун хьехар дIа а ийца нах институташка, техникумашка деша бахаб, хIаьта массагIа харцахьарча ваьнар нийсача новкъа ваьккхав цо. Къонабарий доттагIи оал массаье а коммунистах А. Н. Бечарниковах. ХIанз из болх беш вола бригада парте XXIV съезда сийна яьржача социалистически яхье чьалхале лелаеш я, къахьегаме дика толамаш доахаш а я. Масала, технологически режим нийсa лелаярах цун вIаштIехьдьйлар дукха Iин электроэнергии кхое а смежни профессеш Iомаярах цхьа сaг балхара мукъаваккха.

Иштта дика болх бу коммунисташа - агитатораша «Старогрознефть» НПУ № 1 йолча нефтепромысла мастера И. Т. Голованова, № 2 йолча ТЭЦ-а котельни цеха смена начальника М. С. Портянкина, «Красный молот» завода слесара В. Т. Пезика, кхьчар а.

Къаьстта дукха болх ба города агитаторий укх деношка. Халкъа судахой харжара 136 агитпункташка эшаш йола кийчо а яь хоржамаш лакхача идейно - политически боарамо чакхдехар царех тийша да. Цудухьа деррига ду цар укх деношка из кампани мухулла дикагIа чакхьяккхара. ХIана партийни организацеш XXIV съездага кийчлуча хана Iалаьмате боккха лоархIам болаш ба агитатораша къахьегамхошта юкъе бу агитационни болх. Цар керттера декхар да къахьегамхой парте съезда накъабаха оарцагIбахар, уж кхы а чIоагIагIа партена гонахь кхотабар.

Р. МАЛЬСАГОВ,
КПСС Грозненски горкома пропагандаи агитацеи отдела инструктор.

Кулгалхо, говза пропагандист

Хален чоалханеи а Владимир Поликарповича кулгалду балха участек — «Старогрознефть» НПУ № 2 йолча газцеха начальник ва из. Цхьабакъда, хIаьта а кагирхоща, болхлошца беседа е, лекци еша, доклад е, партийни а болхлой а собране къамаьл де кийчвала ха корайоагIа цунна. Дукха хало оаргайна, вахара опыт йIаьхий йолаш саг ва нох. Шевченко. Цудухьа цун къамаьлага ладувгIа, цо ехар хьаьна бехач тIабода болхлой. Пхийттара волаке къахьегам бевза бийлай цун. за-изза долаш висарах. Цул тIехьагIа — тIом. ТIем тIа волаш чIоагIе тагадоаллар Шевченкона торо ца хилар бахьан деЛаш ший юкъах зоса дешар. Цудухьа тIем тIара инвалид волаш юхавийрзача кхоачашду цо шийна цига загахьлар.

Мехкадьтта техникуме эзаменаш дIа а еца лакхвала караIоал цунна. хIаьта дика чакх а йоакх цо из. ТIаккха заочно институте деша вода. Иштта болх а беш, заочно из деша вахаш 12 шу доал. Цу юкъа КПСС Старопромысловски райкома инструктор вул тIехьагIа, ших шера № 2 йолча мехкадьтта промысла парткома секретарь волаш болх бу цо. ХIаьта 1963 шера газцеха начальникалла хьожаву. Болх а беш, деша дукха низ, хьинар денал эш. Цхьабакъда тIемах чакхваьнача бIухочо лайра из дерригa а. Дукхача шерашка шийна дагадаьлла мехкадьтта инженера диплом карахьачалa сатесар цун.

Владимир Поликарповичах дика кулгалхо хиналга хьахьоях укх масало. Из керте эттача гIоне цхьаь ваI шу дIадахадаш № 2 йолча газцехa коллективо ший задани тIехкхоачаш ца еш, къахьегарах ахчан премеш ца ийеш, хIаьта В. И. Ленина 100 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье а къаьстта белгалар цу коллектива карагIдьинараш. Пхе шера план укх шера августе бетта кхоачаш а яь, хIанз 1971 шера чотах болх беш я цеха коллектив. Из бахьан долаш КПСС Старопромысловски райкомеи райисполкомеи карара кара тIа ЦIе байрах елар газовикашта.

— Духхьал сона цхьаннена карагIдьина хIама дац из. Йоах коммуниста Шевченко. ЧIоагIа сий деш бувц цо цехе къаьнагIа бола болхлой коммунисташ: компрессорни установка машинист И. Е. Решов, слесарь П. Ф. Косинова, мастер В. Н. Бабенко, смени инженер М. П. Абоски, дегIаьола сварщик Т. В. Селешкина, иштта кхыбараш. Цеха 140 болхлочох 90 коммунистически къахьегама ударник ва, царех 20-нена ленински юбилейни медалаш еннай. ГIулакх дика довзарца, болх вIаштIехьбаккхарна, ший балха опыт, знанеш болхлошта дIалуш цар хьашташ теркалдарца вайлу кулгалхочун сий. ХIаьта уж гIулакхаш дизза Iоахкаш да цеха начальник коммунист Шевченко.

Болхлошца айхха бувлам доттабу Владимир Поликарповича, цар хьашташ кхоачашде гIерт, ший а ше керте латтача коллективна хIара члена а производства гIулакхашта бехктокхам дайн лакха лоатабу коммуниста. Цхьабакъда, цунах кхоачамбоаь Iе йиш яц хIанзара кулгалхо. Производства дукхадеина дола дешаш теркалдарал совгIа из декхарийла ва коллективана деина кхетам болх бе а.

Дика йоза Шевченкона ший предприятий. Техника, производства болхи цун экономикеи кIоарга йовза гIерт из. ДукхагIа йола балха ха болхлошта юкъе волаш йоаккх цо. Цунгара масал эц болхлоша, инженерно - технически персонала.

Дика кулгалхо хиларал совгIа опыт йола пропагандист а ва Владимир Поликарпович. Итт шу да цо марксизма - ленинизма дардаш Iомаеча школана кулгалду. ХIанз школа ладувгIаршта Iилман коммунизм хьех Шевченкос.

— Ший тайпара халонаш болаш ба пропагандиста болх, — йоах Владимир Поликарповича, — духхьала книжкайи периодически кепа йоалони материалех пайда ийца Iе йиш яц хIанз, ладувгIараш хахара массе оагIонех хетташ хул. Цудухьа даим ший знанеш лакхъеш хила веза пропагандист.

Хала болх ба хьехархочун бар, цхьабакъда кхы а дагагIа да кхийнна пийсбеннача наха хьеха. Ший тайпара, къаьстта методика йелаш, ладувгIачар сий деш хила веза из.

Уж оамалаш шийх йолаш ва пропагандист Шевченко, хIаьта из бахьан долаш цун ладувгIараша дал ца Iеш, предприяте берригача болхлоша а сий ду.

Укх деношка къаьстта дукха да Владимира Поликарповича де дезараш. КПСС XXIV съезда сийлена накъадахара кулгалхочун, коммуниста ший декхараш дага а кхоабаш берригa ший низ, хьинар, идеологически балха опыт тIаерзаяьй цо из хьеллача деиз дикача къахьегама толамашка коллектив накъа йигара.

С. БЕРДОВ.

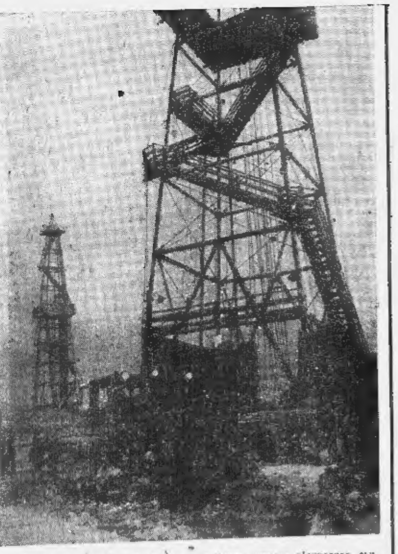

Тюменски бурувдестарша хьал хьалха кхочашъйой пятилетка — кхо миллион срогIа метр кIоарга скважинаш яьхай.

КПСС XXIУ-гIча съезда яха йоаггIача тӀабаре накъавхера юнйо еш. «Главтюменьнефтегаза» буруб деттача бригадаша дош деннад шера йолха скважинаш миллион метрага дIакхоачае, аьнна. Из планагIа лаьрхIачул 83 эзар метр дукхагIа я.

СУРТА ТIА: кердача моттиге дIаяхьа кийчъеш я буровой установка.

И. Сапожкова сурт.
ТАСС фотохроника.

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

«Дика боак» яха дешаш «Чечингсельстрой» треста подрядни гIишлошъяра организаце цIераца тар ва луш хьаьоагIа дукха ха яр. ДIадахача 3—4 шера вIашта подрядни балхий планех лоархIаьнцар трест, цун бехкагIа пайда ца эцаш дисадар пачхаьлкхено халхьа боахама гIирсаш хьалхара кхахийша ахча, мехкага дIа ца кхоачаш йисай IалашеIте дукха юртбоахама объекташ, къахьегамхошка кхачаш чуIе моттигаш, школаш, деша даха ха кхачаза долча берий учреждеш, кхыйола объекташ, пул совгIа, цу треста организацеша доккхий зенаш а даьд.

Алхха цхьан 1969 шера пайда эцаш йисай 730 эзар сома капитальни вложенеш, хьакхачийташ 2 эзар квадратни метр совгIа чуIе моттиг.

Цхьабакъда, укх шера дика хувнамаш хиннад. Из тешаме хьахьоах укх шера хьалхарча квартале, хьалхарча ах шера, 9 бетта баьча балха итогаша. Юбилейни шера I квартале баьча балха итогегIа «Чечингсельстрой» тресто РСФСР юрта гIиосаш дара Министерстве хьалхара моттиг а яьккха, массехк эзар сома преми ийцай. Подрядни балхийн чуIе цIенош эксплуатаце дIадаларен 6 бетта планаш а ништа кхоачашъяй. Министерстве тедача приказагIа белгалдаьккхад тресто шоллагIча квартале болх дика баь хилар.

Ишта кхоачашъяй подрядни балхий уйс бетта программа а, дика лоархIаний къахьегама овсарле лакхъяра, балхашка дIабода мах лохбара, пайдеш дара заданех. Юххера а, Сийлахь-боккхача Октябра цIей хьатIакхоачаш юха а дика кхаь кхьчар Москвера: кхоалагIча квартале баьча балха итогегIа «Чечингсельстрой» треста РСФСР Министрий Совета хьалхара кхава тела IIIе байракх а 9 эзар сом совгIа ахчан премм а хьожайир.

Треста болх укх шера тоабалара хьайле малагIа я? Цунах хьайле еш саг вац. Цун лоархIаметIарча бахьанех цаI да партийни профсоюзни организацей инициативагIа укхаза бокъонча йола яхь вIаштIехьаьикха хьаар, шоай низех нах тешар, болх кхетамца вIаштIехьбаккхар.

Корта боахам яхь йоаржаьйй треста гIишлошъеча организацешта юкъе. Треста организацешта юкъе хьалхара моттиг хьаккхача вIарара лара тела IIIе байракхи доаггIаш дола ахчан совгIати лу. Укх шера хьалхарча квартале хьалхара моттигаш а деза совгIаташ а деннад ПМК-101 — начальник нов. Белоцинский, шоллагIча квартале — СМУ-4 — начальник нов. Мурдаков, III-ча квартале — ПМК-657 — начальник тов. Нанахаев.

Яхьа лоархIаме бошхаль я, моттигаш хьежаеш долча хьокхамаша организаце экономика, производствени, боахама, финансови гIулакхаш кIоаргагIа хьагойтам а боалама нийсагIа, найданагIа доал дара дешашта теркам дукхагIа тIаберзабеш а хилар.

ХIара социалистически предприяте эггара хьалхара декхар да пачхаьлкхен план кхоачашъяр, хIаьта гIишлошъеча организацешта — объекташ эксплуатаце дIалара подрядни балхий боарамех плани кхоачашъяр. Из хьокхам яхье керттера ба. Цудухьа хьаь бахьан доашаш дац, нагахьа санна 1969 шера план кхоачашъеш нийсхь организаци ца хиннача а хIаьта трест бIарчча хьайцача из вIалла кхоачаш ца яьча а мегте, укх шера ерогача подразделенешта (ПМК-432 дIайиккхача) планаш кхоачаш тIехкхоачашъеш а хIаьта бIарчча хьайцача тресто а дика тIехкхоачашъеш а хилар.

Организаце боахамеи финансови гIулакхаш тоадара цIенхаштта уйла тIайохийт къахьегама овсарле лакхъярои цу хьокхама планови заданеш кхоачашъярои. Из хьокхам ништа теркалбу балха итогаш ела хана, цунна тIабохийт коллективий теркам, хIаьта из балхьан долаш къахьегама овсарле дIадахача шераца нийсбича цхьанцхьалолча беттаншка 50 процент лакхъеннай, хIаьта укх шера шоллагIча квартале продукци аразхепара план 20 процент совгIа тIехкхоачашъяй.

Яхьа итогаш еча хана теркалдеча хьокхамашта юкъе бильаб алапе фондах пайда эцара хьокхам. Белгалдаккха деза, эггара кIезигагIа лаьрхIача а соахк треста организацешта алапе фонд 16-эза тIехъальккха моттиг хиннай — 300 эзар сомал тIех дIаяхийтай из ца хиь балхаш совнагIа дIаяздара, брак юха тоаяраш административно-управленческий персонал лелаяра, кулгаша ду балхаш сов дукха хилара чотах.

Цу дешашта чIоагIа уйла тIаяхийтай укх шера, мероприятеш кийчъяьй, планагIа оттаьча алапе фондах кхоачам хул треста.

Алапе фондах пайда эцара гIулакх лертIадаккхара боллой къахьегамца материальни безам дукхагIа хилийтара, къахьегама овсарле лакхъяра боккхача лоархIаме я аккордно-премиальни нарядаш, из хьокхам а ништа итогаш еча хана тресте теркалбеш ба. Цу хана кIалоархI аккордно-премиальни нарядех лелича алапе дакъа а преме ахча а. Из хьокхам дIадахача шераца нийсбича дикка лакхбеннаб. 1969 шера хьалхарча ялх бетта 606 эзар сом хилла йолча алапе фондацара аккордно-премиальни нарядегIа массех эзар сом мара деннадац. хIаьта премеш ергагаш а 200 сом мара хиланзар, укх шера аккордно-премиальни ахчо лоаца дакъа 15—20 процентага кхоачаш доккха хиннад, хIаьта премеш 10 эзар сомага дIакхаьчай.

ГIишлошъеча организацей балха тIа дукха хIамаш да къахьегамеи производствени дисциплинах тайша. Цунна цхьана алхха 1969 шера хьалхарча ялх бетта организацешка из прогулаш 5,2 эзар сага-ди хилар. Из а шиъ аргIанна чIоагIа Iаткъар къахьегама овсарле лакхъяра. Из хьокхам а ништа итогаш еча хана теркалбеш ба, прогулаш ерашна, малараш меларашна, къахьегама дисциплина кхача тайпара теллаерашна тоам хургбоацаш дола хьалаш уттаду коллективашка. Цул тIехьагIа деча хулаш дола зенаш лаьгIделар, къахьегама овсарле лакхъелар.

Боахама деррига гIулакхаш кизга чу санна шаьра хьагойташ бола хьокхам ба рентабельность. Доккхий зенаш а хулаш чакхдаьккхар дIадаха шу треста организацеша. Цхьайолча организацешка цхьан сома лоархIаш дакъа балхашка 1,5 сом дахар, хIаьта трест бIарчча хьайцача 1,4 млн. сома зенаш даьд. Хьалдеча гIирсашка беза мах бахара бахьан да материалаш алапин довгIачул совнагIча дIаахийтар. гIишлошъеча машинайи механизмайи балха ааях бизза пайда ца эцар, брак яр баьхан долаш зенаш хилар.

Декхар а даь яхьа перечена юкъебихьаб ништа гIирсаш хьалдерга болача маьха хьокхамы рентабельности. Укх шера хьалхарча ялх бетта сома маьха балхеш даьга 90 кепиг мара дахадац. 1970 шера 9 бетта тресто 250 эзар сома пайда баьб. Кхоачашданза даргдоацача хьокхамех да кхерамзлен техника, рационализаторски предложенеш юкъеккхаьяра дальIе хьахийцача ахчах бизза пайда эцар.

Итогаш яра техника чоалхане ю. ХIара хьокхамагIа хьалхара кхо моттиг хьожаю: хьалхара моттиг яьккхача организацена 3 бала лу, шоллагIа моттиг яьккхача — 2 бал, кхоалагIа моттиг яьккхача — 1 бал, цул тIехьагIа ерригаш баллаш вIашагIа а техе гIишлошъеча организацешта юкъе дIаекъ моттигаш.

Бух социаш белгалдаккха деза, яхь нийса вIашагIъелла а из балхьан производствени финансовий хьокхамаш гоадена а хилар.

Цхьабакъ, из хIанз а гIулакха юхьиг мара ац, цхьадола дешаш нийсде а къоастеде а дезаш да. Цу тайпара яхь йоаржаянна иргьаш хIара СМУ-на чуйоагIача участкашта юкъе; балхаш дика дарах стимулировани яра теркалье еза тIехника лаьрхIа эксплуатаце дIаенна объекташ; ништа теркалбе беза халача балхашта механизацияра боарам, комплексни бригадашта чулаьцача боллой дукхаа, производства эффективность лакхъярца дувзадена дукха кхидола дешаш. Коммунальни боахама Министерствана чуйоагIача «Гроэстрой» треста, Ремстройтреста, «Чечингколхозстрой» объединена, кхыча организацешта могаде деза бокъонца йола социалистически яхь вIаштIехьъяккхара опыт Iомаелгеш, производства эффективность лакхъяри КПСС XXIV-гIа съезд хьаелла дикхьагIакхачалехьа лакхагIа дола хьокхамаш Iалашдари дукха, шоайцига из никъехьолгеш.

М. ВИННИКОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

МОСКВА. СССР ВДНХ «СССР стандарташ» яхача павильоне хьайийллай Ерригсоюзни технически эстетика — Iилма-толкама институто вIашагIтеха «Техника — эстетика прогресс» яха художествени конструировани хетаьль III-гIа Ерригсоюзни выставка.

СУРТА ТIА: выставка экспонатех цаI — «ИЖ-1500 КОМБИ» яха Ижовски машенашъеча заводе керда автомобиль. ХьалхагIа хиннача «Москвич—412» яхача автомобила меттел хьаль ца дика кийчъяьй колеи машина кIга а лехкаш атта а я. ТIехьашкахьара сидени пхе минута кха я яьккха, вIашка йилла йиш я. Мукъаьлкхача моттигах пайда эа мух дIаюха хьочон бийса йоанкхачен ана.

Н. Кулешова сурт.
ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ ЙОАКХО Е

Района деррига гIулакхешта юкъа дилла лекъа лоац района комсомольцашеи кагирхошеи. Городера а районера а 5 эзар совгIа кагий нахи мехкарий къахьегама вахте эттай КПСС XXIV-ча съезда сийна. Из доагIа событи гаргакхоачача деношка хьинаре къахьегарца, знанеш лакхъярца, идейно дог тийна хиларца хIара къоначча лешшо хьахьокх Ильича хьийххача тайпара вахен болх бен лаьрхIа ше хилар.

«Комсомола ду кулгал тоадара дакъера областной партийни организацие декхарий хьакъехьар» КПСС Нохч-ГIалгIай обкома IV-ча пленума баь сопам кхоачаш а беш, парте городской комитето белггалара болх баьб комсомола ду партийни кулгал тоадара. Сенгара дIадоладелар тхо?

Эггара хьалха — комсомола горком партийни кадраша чIоагIъяргара. Комсомола горкома хьалхарча секретаралла хьожаьлла оаха КПСС горкома промышленно-транспортни отдела инструктор инженер А. Хадзаров, шоллагIча секретаралла — коммунист педучилищера преподаватель Х. Гамбулатов. ХIаьта парте хьаьца комсомола горкома кхыбола боллой кийчбеш а да тхо.

Комсомола партийни ядро чIоагIъе гIерт парте городской комитет. Нагахьа санна 1968 шера коммунистам 22 процент мара хиннабец, 1969 шера уж 37,4 процент бар. Укх шера промышленноста, транспорта, гIишлошъяра, юрта боахама предприятей комсомольски организацей хIара кхоалагIа сола секретарь коммунист ва.

Комсомольцаш парте кандидатал дукхагIа хьачуяна вIаштIехьдаьннад тхо. Нагахьа санна 1969 шера 1 январь тIакхоачале берригачо парте хьачуийцача нахаха комсомольцаш 23,7 процент хиннабале, укх шера нийсрашта юкъе уж 34 процент ба.

Парте городской комитето хадданза йоакхо ю къоначча кадрай, уж лакхагIча балхаш тIа ахийтарех царна кхетам баларех. Алхха укх тIехьарча шиъ шера кулгалдеча балхаш тIа бахийтаб 100 сог парте комсомольцаши кагирхойи. Саникон — ДОСААФ городской комитета председатель, Ракиниц — консервни завода керттера инженер, Цехаев «40 лет Октября» колхоза керттера агроном, ништа кхыбараш.

Парте горкомо хадданза шиъ теркама юкъмоттиге доаттаду коммунистически кхетам баларх лешаш, уж дешаш Iомаду, бюрошка, партийни активашка, горкома пленумашка дувц Партийни активе дийцар «Комсомола ду кулгал тоадара дакъерга городской партийни организаце декхарий хьакъехьаре» дош Парте горкома бюро лаьйIар «Комсомола культурни салоIам вIаштIехьбаккхарах» йолча комсомола горкома отчетага. Укх шоа бетта КПСС горкома пленуме дийцар «Кагирхошта коммунистически кхетам баларах комсомола ду партийни кулгал чIоагIдари партийни организацеша беча балхах» дола дош.

Укх тIехьарча хана КПСС горкома бюро ладийгIад комсомольски организацеша кулгалдара «Медицински инструментий» заводе, «Степной» совхоза, автотранспортни предприяте, кхыча партийни организацена беча балха отчеташка. Цу деша хетаьь партийни собранеш яьй.

Городской комсомольски организаце балха тIа дика беркат лаьрхача кагирхойи кхетам балара комсомола ду партийни кулгал чIоагIдарах гIулакхех.

Алхха укх тIехьарча цхьан шерен ах шерен 264 сег тIахийттав комсомольски организацена хIанз цун мугIарашта юкъе 4276 комсомолец ва. Дикка тоаеннай цун состав. Нагахьа санна 1969 шера 1-гIа январь тIакхоачаш цунна юкъера боллойи гIулакхера маьи 18,4 процент хиннабале, хIанз уж 25,3 процент ба. ХIара кхоалагIа волча комсомольца лакхера е юкъера образовани я.

Юххьанцарча комсомольски организацешка дикка тоабеннаб сога чухьара болх. Хадданза лоаш я комсомольски балха кертда формаши методаши. Из ишта хилар хьахьокх педагогически училища комсомольски организаце. Цу комсомольски организацена керте латт коммунист педагог нов. А. С. Дружинин. Укхаза лаьрххIа кийчъю собранеш, цен повесткаш бебе хилийта гIерт. Собранешка уттаду «Декхарах, хьделах, сийленах», «Кхалсага, милаха сага сийленах». Уж дешаш комсомольцашта уйла чIоагIа тIаозаш а царна кхетам балара гIулакха беркат доалаш а да.

Цхьайолча комсомольски организацешка перспективни планировани юкъейоланаьд. ХIаьта собранеш еча лакъа лоацаш коммунисташ хул. Цхьацхайолча партийни организацешка коммунисташ хул. Цхьацхайолча партийни организацешка комсомола комитеташа отчеташ тел гуччахарча партийни собранешка. Цига ладувгI коммунисташа комсомоле беча балхах йолча отчеташка, берригаш организаторски, политически, пропагандистски болх тоабеча дукхаза кхьча формашкеи методашкеи. Комсомольски организацешка беча ду берригача балха лард яр ленински зачет.

Тха района комсомольцашеи кагирхошеи, «Халкъа боахаме производства резервех пайда лиахагIа эцарех экономе режим чIоагIъярех дакъехьара» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо хьал а лаьца, производства резервех пайда эцара тIаерзань. 125 эзар сома экономически эффект ена йоль 170-гарге рационализаторски предложени юкъейихьай. Цу болама юкъе дакъа лоац 9 эзар аIамигача сагон йолой. Кагирхошта коммунистически кхетам балара болх чIоагIбара парте лоархIамегIа йола решенеш комсомола дIайовзийталга тоадаьд парте горкомо. Из болх оаха пленумашка, активашка ВЛКСМ горкома бюро, семинарашкеи юххьанцарча комсомольски организацей секретарий совещанешкеи чакхбоах.

Перспективни текущий пландаш уттаечо дика новкъостал ду КПСС горкома членаша городской комсомольски организацена. КПСС горкома секретараша даим дакъа луш комсомола пленумашкеи активашкеи.

ХIанззалца цу хьакъехьа тхоашта карагIдаьнараш кхоачамбоалаш да аьнна хеташ дац тхо, хIана аьлча дукха да хIанз а комсомола партийни кулгалдеча кхоачамбоацараш. ВЛКСМ Устав телхаду моттигаш нийслу хIанз а. Комсомольски собранеш хан-ханнахьа яц, кагирхошта коммунистически кхетам балара дешаш кIезига теркалду цхьайолча юххьанцарча партийни организацешка.

Э. ЙИСАЕВ.
КПСС Гудермесски горкома секретарь.

ЛоархIаме дош дийцад

Укх деношка Западни электросеташка «Грозэнерго» энергетикийи юрташкарча электрикийи конференци хилар. «Юрташкара потребителош ца хададаш электроэнергеца Iалашбара Н-ГI АССР, электроэнергех пайда эцара эффективности» яхаш яр цун тема. Къамаьлаш даьча ш. Рудинике, Деркача карагIдийнна дика гIулакхаш, юрта боахам цахаддаш электроэнергеца Iалашбара де дезараш белгалдаьхар. Къаьстта теркам тIабахийтар цига электробоахама квалификацировани кадраша Iалашъяра. Къона кадраш кийчъеш хилар чIоагIа кертагIа даьккхар нов. Деркача.

ДIахо конференце къамаьлаш даьрата дийцар электростанцей рентабельность лакхъяра, юрта боахама деш доза гIулакх тоадара де дезарах.

А. РОМАНОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней морхаш а йолаш, лоадаьа йоачан а йоацаш, делкъа ха хиллехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доллаш, лоадамболцаш ша а билла, хьаьла лостам боацаш, гIийло, гIаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 0 градусагара 5 градусага кхоачаш, Грозне 2—4 градус шелал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

10 декабре КIайча цIагIа хиннача пресс-конференце ше къамьал деш, США президента Р. Никсона, ма дарра аьлча, бакъдир, вьетнамски проблема гIема наькъяна къоастае гIерташ ше леладу гIулакхаш Вашингтоне дитташ а дита ца хилар, агресси дIахо яхьа бозам болаш ши хилар. дIахо а гIема лоантюраш делаена дага хилар. Американски правительства, хоаш ма дарра, дукха хьа йоацаш яь це хеташ толхадар ДРВ территорена кхы цIакхха а бомбаш чу ца итта а доа ца де а аьнна ше тIайийа хинна дехкар.

Никсона хьаххайкадир, разведка гIулакхашта дIахо а Къилбаседехьарча Вьетнама территоре тIа американски самолеташ хахийта лаьрхIа ше хилар. ДРВ суверенитетан доIамах из гIожагIча тайпара тIаххуедийта къайлацахьа, республика фегарча доазонашка дукхьале йоацаш хоал де «бокъо» американски военщина кхоаче гIертар США президент. Цу гIулакха юха а кхерамаш тIатувсар цо демократическа Вьетнама. Цо хьаххайкадир, нагахьа санна ДРВ фегара доазонаш телхадеш йолча американски самолеташта фегахьарча гIема дукхьаларча средствашца дов доь, цар кхов юха чудергхилара, цул совгIа, США президента приказ лургда «бомбаш чуеттара наькъана ракетни площадкаши» Къилбаседехьарча Вьетнама территоре тIара кхыдола оборонительни гIирсаши хIалакде аьнна.

Уж кхерамаш дIахо а ДРВ-ца бандиташкха доя чуде американски военщина дага хилар санна доархI лоацал дехьарча кепайоаоно.

Вьетнамера США политика бехказе яккха гIертар президент Къулбехьеи Вьетнамера американски тIема гIулакхаш тIара вах лорабаниза баргбар яхаш.

10 декабре президента даьча къамаьлю цIаькха а хьахьекхар, цин бутт хьалхагIа синна, чIоагIа кхайкваш чиева «машара предложенеш» Вьетнамера шоай агресси дIахо хьолген шерьелгея къайладахьа гIертилга мара кхы хIама ца хилар.

АФРИКА: ИМПЕРИАЛИСТИЧЕСКИ АГРЕССЕНА ДУХЬАЛА

Нигерийски столице Лагосе Африкански цхьоагIон организаце (ОАЕ) министрий совета чрезвычайни сесси хилар. Дукха ха йоацаш Гвинейски Республикана духьала яьча империалистически агрессена дувзадена гульъеча цу форумера керттера дош дар Африкерча шоай мукъагIарча мехкашта духьаларча агрессе акташ Iехьа тIайоагIача хана ца хилийтара социаяра чакхдахаргдолча гIулакхий эффективни система кайчъелга.

Сессе дакъа лоацараша даьча къамаьлашка лаийгIача цар гетгара дика кхетаду. Гвинеера нигеревнин шиъ мукъагIарча сооигаза Африкана духьала йолае лаьрхIара бIарчча наступленех фу хул хьажа баьккха юххьанцара тIа мара ца хилар. «Африка, — аьлу Лагосе вIашагIкхетар доашхаш долча «Дейли таймс» яхача нигерийски газета, — юкъара цхьа моастагIа да — неоколониализм», хIаьта «кризис африкански лаьттан тIа миччахьа а, Сьерра Леоне, Нигере е Судане из хуле а, гуттадоал, цу гIулакха бехке а массаза а Африка моастагIий цхьа группа — империалисташ хилар». Цудухьа да «ОАЕ-ца накъейоагIа» африкански пачхьалкхенаш бе-бе йоллашехьа а, цар хержа политически экономически зегIаахара наькъаш тайп-тайпара доллашехьа а, Гвинеях лагар массе метте эIазбуташи сатем боабеш доза гIулакх лархIар.

Сессе чIоагIа уйла тIаяхийтар гвинейски делегаце енача предложенешта. Гвинеяна духьалара агресси Африке португальски империализмо, НАТО-га гIолларча цун цхьоагIонхой оагIонгахьара хьинаре хьал а лоацаш лелаеча агрессивни политика бIаьччача политиках къоастаьь лархIа йиш йолаш ца хилар кхета а деш, Гвинеяна делегаце предложени елар дукхха конструктивни гIулакхаш чакхдаха: Португале колониальни доал тIалаттача моттигашца доа дув долча, шоай мукъагIарча африкански пачхьалкхенаша дакъа лоацаш эффективни тIема орган вIашагIйолла, португальски колонешкарча паргIатоша тIехьарча африкански къовсамхошта деш долла новкъостал шерде, африкански лаьттан тIа Португале деш дола колониальни доал дIадаккхар духьа ООН-а Кхерамзлен Советага гIолла ниц бола гIулакхаш чакхдаха.

Сессе дакъа лоацараша цар барзана хьалдаеро тIехьехам байгар укх итташ шерашка Африкана бала беш болча наечиний проблема цIенаь дIаяккхара.

«НИЗА ПОЗИЦЕРА КЕТАРЯОНАХ ХIАМА ХИЛАНЗАР

ТIема гIулакхашца дувзадена укх кIирагIа цIаькха а США ваьхав Израила оборона министр Моше Даян. Из вахар официальни цIаIав долаш дене а, американски репайоазоно яздам бу, из президентаца Р. Никсонаца, оборона министраца М. Лэйрдаца, пачхьалкхен секретараца У. Роджерсаца вIашагIкхетаргхиларах а Израила дIало кукхагIа тIемеч экономически новкъостал делген хIаьта ништа дипломатически оагIув хьалдоацилген американски правительствагара из лехархиларах а.

Обозревателаша теркалдаь Тель-Авиво укх тIехьарча хана шиъ экспансионистски уйлаш хиларах, белгала аьлча, «тешаме доазонаш Iалашдара» бахьан а доахаш, дIалайпача Iарбий территорех цхьадола дакъа шийна сопале дага хиларах тIа-тIа дукхагIа эхь доадаь кхайкадеш хилар. «Шпигель» яхача малхбузен-германски журнало дагадохийт, масала, ший правительство цу лаьттаншта «израилизировани» е дага йолгах Даяна гуччахьа дийна хилар. Доазол дехьарча информационни агенствашта хетачох, израильски оборона министра хIанз США йихьача вахито дерхIарех цаI — Израила уж аннексионистски планаш Вашингтоно хьалдоаделга вIаштIехьдаккхар.

Гаргарча Малхбоалехьа гIулакхаш машара политически наькъаца къоастадеага юкъагIдаккха а гIерташ. Тель-Авиво тIа-тIа дукхагIа духьаленаш уттаю ООН Генеральни секретара къоастача вакала Гуннар Яррингга миссе юхаметтаоттаяра шаьна тIа. Хоаш ма дарра, ОАР-о раьза йолаш доа делар доа сопаларах йола соглашене цIаьха а дезтIе атт дийнахь ЙIаьхъера ООН Генеральни Ассамблея баьча тIахьехама.

Цхьабакъда, ОАР-а машара инициативана юха жоп луш йолча Тель-Авиво, «Юманите» яхача французски газета белгалдоаккхачох, гIулакх долчча бесса дийнача Iарбаша капитуляци елга дIадехаш йола условеш оттаьд. Яррингга тIахьожам а лоаттабергболаш контакташ юха оттаяра условена хьалхара США-гара дош дийхар Израило кIезигагIа теле а цар шийна 1972 шерага кхаччалца мукъагIа хадданза гера тергла аьнна тешам лургболаш, ООН Кхерамзлен Совете яьча Израила хьаштдоацаш йолча моллагIча решенена духьаларча вето боахьах пайда эцаргболаш, доа сопаларах йола соглашени» переговораш еш мел латтача хана» йIахьелга, вешта аьлча, Израило пайда эцаш йола, духьаленаш уттаяра тактика теркал а еш, хьала ца йоацаш гергара йIаьхьелга Iалашдергболаш, и. кх. дI.

Цхьабакъда, израильски нетарло чакхъялац. ВIашагIхийтта Iарбий Республика, укх деношка ОАР-а премьер-министра заместители кхыча мехкашкарча гIулакхий министри волча Махмуд Риада дIахайкIтача тайпара, доа сопаларах хьакъехьа керда соглашенеш е раьза хургяц, нагахьа санна Г. Яррингацара контакташ Израила къайлагIа дерхIаш ахы цхьаккха хIама лоацаш цIенача зег тIарея хилара тешам луш ца хуле.

Г. СКОБЕЛЕВ,
В. ХАРЬКОВ,
А. КИСЛОВ.
(ТАСС).

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
15 декабрь

6.30 — Лаьттара лар (эрсий/ меттала). 6.10 — Ашараш. 6.50 — Реклама, хоамаш. 7.30 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.22 — «Нохч-ГIалгIай позаи ашарашца» яхача циклацара музыкальни передача (нохчий меттала). 16.05 — Дайхен арешашка. «Кхетамца кюебаь мастераш» яха радиоочерк. 2 «Керда завод болх беш я» яха корреспонденция (эрсий меттала). 16.25 — «Россен Франци мехкарий» яха передача (нохчий меттала). 16.40 — «Кердача вахара тIахьехаш доза мугIараш» яха литературни передача. Ознена творчески тIехьалешцара (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала) 17.15 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Партийни болхлочун трибуна (нохчий меттала). 18.10 — Юртара вахар (нохчий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
15 декабрь

18.05 — Дешархошта фильм. 18.25 — Юртара вахар (нохчий меттала). 18.55 — Киножурнал. 19.05 — Телевизиони кердараш (гIалгIай, эрсий меттала). 19.30 — Спортивни дневник. 19.40 — «Шоякар» яха телевизиони фильм. 19.55 — Дуьнен халкъашта юкъера обозрени. 20.05 — Шовкараш. 20.20 — «Устниаль» яха Хугаева спектакль. Нуредилов цIарагIча театра (нохчий меттала).

РАДИО
16 декабрь

6.30 — Блок. Эрсий сюита (эрсий меттала) 6.50 — Реклама, хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.22 — Иллеш, ашараш, халкъара ашараш. 8.45 — «Кхоза тIехье» (гIалгIай меттала). 16.05 — Халкъа ашараш. 16.20 — «Миллионни Ленински университет. ХIинцарча эпохера технически прогресса новкъа» яха беседа (эрсий меттала). 16.35 — Кердача дуьнен саг» яха очерк (нохчий меттала). 16.50 — «НТИ-70» (эрсий меттала). 17.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала) 17.15 — Ленина парте мугIареразар» яха очерк (гIалгIай меттала) 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Сайренара концерт (эрсий меттала).

ТЕЛЕВИДЕНИ
16 декабрь

18.05 — Дешархошта фильм. 18.35 — Телевизиони кердадераш (нохчий, эрсий меттала). 19.00 — Хоамаш, реклама. 19.10 — «Гьнера Iама» яха телевизиони фильм. 19.25 — «02 ладувгIаш я». 19.40 — «Одержимый» яха художествени фильм. 21.00 — Концерт. 21.50 — Документальни фильма хиирзал.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-98; редактора зам. — 3-39-11; бекитохкана секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; кехатий отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-98; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05246. Заказ № 12492.